

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ХОНДАРОВ ВЛАДИСЛАВ ВАЛЕРІЙОВИЧ

Допускається до захисту:
завідувач кафедри фінансів та
банківської справи
канд. екон. наук, доцент
_____ Людмила ЮРЧИШЕНА
« _____ » _____ 2024 р.

**РИНОК ПЕРЕСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ТРЕНДИ ТА НОВІТНІ
ВИКЛИКИ**

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок

ОП «Фінанси банківська справа та страхування»

Кваліфікаційна (магістерська) робота
(відповідно до стандарту спеціальності та ОП)

Науковий керівник:
Валерія ВОЛКОВА
доцент кафедри фінансів і
банківської справи,
канд. екон. наук, доцент

(підпис)

Оцінка: _____
/ _____ /

(бали/за шкалою ЄКТС/за національною шкалою)

Голова ЕК: _____
(підпис)

Вінниця 2024

АНОТАЦІЯ

Хондаров В.В. Ринок перестрахування в Україні: тренди та сучасні виклики. Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування». Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2024.

У кваліфікаційній роботі досліджено перестрахування, як економічну категорію, проаналізовано сучасний стан ринку перестрахування в Україні, відображено сучасні тренди та тенденції розвитку ринку перестрахування в умовах сучасних викликів. Розроблено рекомендації щодо вдосконалення становища ринку перестрахування в Україні в умовах сучасних викликів.

Ключові слова: перестрахування, перестраховий брокер, ринок перестрахування в нестабільних економічних умовах.

96 с., 4 табл., 20 рис., 52 джерела.

ABSTRACT

Hondrov V. V. The reinsurance market in Ukraine: trends and modern challenges. Specialty 072 "Finance, Banking, Insurance and Stock Exchange". Educational program "Finance, Banking and Insurance". Vasyl Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2024.

The qualification work, reinsurance as an economic category was studied, the current state of the reinsurance market in Ukraine was analyzed, and modern trends and trends in the development of the reinsurance market in the context of modern challenges were reflected. Recommendations have been developed to improve the situation of the reinsurance market in Ukraine in the face of modern challenges.

Keywords: reinsurance, reinsurance broker, reinsurance market in unstable economic conditions.

96 p., 4 tables, 20 figures, 52 sources.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ.....	6
1.1 Перестрахування, як вид діяльності страхових компаній: сутність та особливості.....	6
1.2 Вплив економічного середовища на ринок перестрахування	11
1.3 Методологічні засади формування ринку перестрахування в Україні.....	16
РОЗДІЛ 2 РИНОК ПЕРЕСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ТРЕНДИ ТА НОВІТНІ ВИКЛИКИ	26
2.1 Аналіз діяльності страхових компаній на ринку перестрахування України	26
2.2 Аналіз сучасних тенденцій у сфері перестрахування в Україні	30
2.3 Інститут посередництва на ринку перестрахування.....	36
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	50
3.1 Концепція вдосконалення розвитку ринку перестрахування в Україні	50
3.2 Рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правових засад забезпечення регулювання ринку перестрахування в умовах новітніх викликів	73
3.3 Очікувані зміни в становищі ринку перестрахування в Україні на основі впровадження рекомендацій	77
ВИСНОВКИ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	93

ВСТУП

Актуальність дослідження. Перестрахування, як економічна категорія являє собою розподілення страхового ризику на вторинному ринку. Даний процес відіграє ключову роль у регулюванні фінансової стабільності та зменшенні навантаження від застрахованих ризиків страхових компаній. В умовах економічної нестабільності, спричиненої фінансовими кризами, політичними турбуленціями, змінами в міжнародній економічній ситуації та іншими факторами питання дослідження тенденцій ринку перестрахування набуває особливої актуальності. У таких не сприятливих умовах суб'єкти ринку перестрахування щодня зіштовхуються з новітніми викликами. Аналіз нових тенденцій та динамік дасть змогу оцінити, як ринок перестрахування пристосувався до нового складного економічного середовища. Отже, функціонування стабільного ринку перестрахування, є запорукою успішного розподілу катастрофічних ризиків, зменшення навантаження на страховиків та фінансової стабільності.

У вітчизняній науковій думці найбільш значущі роботи присвячені перестрахуванню, як економічній категорії, аналізу сучасного стану галузі та формуванню ринку перестрахових відносин є праці та статті Третяк К. В. [9], Кострач Л. М., Рудь Л. О. [10] та Савчук С. П. [14]

Метою роботи є розвиток теоретико-концептуальних засад, розробка методичних та практичних рекомендацій покращення становища ринку перестрахування України в умовах сучасних викликів.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- Проаналізувати перестрахування, як економічну категорію, визначити функції та ключові особливості.
- Встановити, як економічне середовище впливає на становище ринку перестрахування.
- Дослідити методологічні засади формування ринку перестрахування в Україні

— Провести аналіз діяльності страхових компаній у сфері перестрахування.

— Виокремити та провести аналіз сучасних тенденцій ринку перестрахування в Україні.

— Оцінити становище інституту посередництва на ринку перестрахування.

— Розробити та обґрунтувати концепцію вдосконалення ринку перестрахування в Україні.

— Запропонувати рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правових засад забезпечення регулювання ринку перестрахування в умовах новітніх викликів.

— Відобразити очікуванні зміни в становищі ринку перестрахування в Україні на основі впровадження рекомендацій

Об'єктом дослідження в роботі є ринок перестрахування України.

Предмет дослідження - теоретико-концептуальні, методичні та практичні аспекти розвитку ринку перестрахування в сучасних умовах.

В процесі проведення дослідження використовувались **методи**: аналізу і синтезу, наукової абстракції, класифікації та системного підходу, що дозволили сформулювати власне поняття ринку перестрахування, як економічної категорії, розробити узагальнену концепцію покращення становища ринку перестрахування в Україні. Вирішено окремі завдання за використанням наступних методів: статистичний аналіз, спостереження та графічне зображення даних — для дослідження тенденцій ринку перестрахування; проблемно-орієнтовний — для обґрунтування запропонованих методів поліпшення ситуації на ринку перестрахування. На основі проаналізованого матеріалу було побудовано графічну модель, яка синтезує результати аналітичного дослідження.

Інформаційною базою дослідження є закони та інші нормативно-правові акти України, що регламентують діяльність страхових та перестрахових компаній статистичні та аналітичні матеріали Національного

банку України, Міністерства Фінансів України, Державної служби статистики України, спеціальні економічні джерела, наукові статті вітчизняних і закордонних вчених, засоби масової інформації, електронні ресурси.

Наукові результати дослідження: була розроблена та обґрунтована концепція вдосконалення ринку перестрахування в умовах сучасних викликів. Також були запропоновані рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правових засад забезпечення регулювання ринку перестрахування в умовах новітніх викликів.

Наукова новизна одержаних результатів. В результаті проведеного дослідження отримали подальшого розвитку теоретичні засади аналізу ринку перестрахування, удосконалено концепцію покращення становища ринку перестрахування та розроблені практичні рекомендації для вирішення актуальних проблем галузі.

Практичне значення одержаних результатів полягає у використанні теоретичних і методичних узагальнень, висновків і рекомендацій для підвищення якості аналізу ринку перестрахування та виділення шляхів покращення його становища.

Структура роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних посилань із 52 найменувань та одного додатку. Загальний обсяг роботи 96 сторінок, в тому числі 4 талиць та 20 рисунка. У першому розділі — було проведено дослідження теоретичних та методологічних основ перестрахування, у другому розділі — аналіз ринку перестрахування в Україні, у третьому — рекомендації щодо вдосконалення ринку перестрахування в Україні.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ

1.1 Перестрахування, як вид діяльності страхових компаній: сутність та особливості

Перестрахування, як економічну категорію, можна описати, як діяльність страхових компаній, яка полягає у передачі частини ризику іншим страховим компаніям, або перестраховикам. Даний процес використовують, для зменшення впливу великих страхових виплат на фінансове середовище страхових компаній.

В національному законодавстві перестрахування описується, як економічні відносини стосовно страхування одним страховиком повної або часткової своєї відповідальності в іншого страховика на договірних умовах. Дані відносини регулюються на основі 29 статті «Положення про порядок здійснення операцій з перестрахування» Закону України «Про страхування» [1].

Багато українських науковців досліджували питання перестрахування і їх погляди не були однозначними. Ця тема досі являється дискусійною та часто підлягає критиці. Можна виділити два основних табори дослідників. Так, Ярослав Шумелда пояснює перестрахування, як страхування страховиків [2]. Володимир Безелевич вказує, що перестрахування – це особливе страхування [3].

Зрозуміло, що страхування та перестрахування є схожими категоріями. Однак науковці не мають однієї чіткої позиції стосовно тотожності цих понять тому виникають певні дискусії та критика. Так Супрун Людмила Павлівна у своїй роботі «Поняття перестрахувальної діяльності та перестрахової компанії» ставить під сумнів думку, що перестрахування це страхування страховиків [4]. Дослідниця вважає, що прямий страховик за допомогою перестрахування ні від чого себе не страхує, тому що віддаючи у

перестраховування певну частину ризику, відповідає лише за власне утримання. І тільки у тих випадках, коли перестраховик не виконує зобов'язань за договором перестраховування, прямий страховик має відшкодувати страхувальнику всю страхову суму. Схожа теорія присутня і у Поліни Вержбицької. На думку вченої, перестраховик відповідальний лише за частину ризику, і перед самим страхувальником повну відповідальність несе саме страховик. Відповідно при настанні страхового випадку страховик виплачує повну суму страхового зобов'язання страхувальнику, а компанія перестраховик виплачує відшкодування на основі частки своєї відповідальності прямому страховику [5].

Отже, на основі думок вчених можна зробити підсумок, що перестраховування дійсно можна розглядати, як поняття страхування страховиків. Однак у момент настання страхового випадку саме початковий страховик несе повну відповідальність перед страхувальником.

Для страхових компаній перестраховування є одним з методів формування та регулювання збалансованості страхового портфеля, також відіграє роль у забезпеченні стабільного фінансового стану. Перестраховування являє собою вторинну сферу страхових відносин, відповідно має схожі ознаки зі страхуванням. До відмінностей між цими категоріями, можна віднести, що при перестраховуванні не відбувається формування, нових страхових фондів, а лише перерозподіл уже існуючих. До спільних рис можна віднести, перерозподіл ризиків між суб'єктами страхових відносин. Під розподілом ризиків у перестраховуванні розуміють часткове перекладання ризиків страховика на перестрахувальників. У такій взаємодії перестрахувальник приймає на себе частину відповідальності страховика по відшкодуванню певної частини можливого, вже застрахованого збитку.

Поділ ризику, являється основою відносин перестраховування. Поділ відбувається лише на другому рівні, тобто лише між страховиками. Відповідно, через наявність страхового ризику і виникають перерозподільні відносини при перестраховуванні. Зазичай ризики поділяються пропорційно

між цедентом і перестраховиком відповідно до пропорції у договорі. Або можливий не пропорційний розподіл, коли перестраховик покиває збитки, які більші певного рівня, франшизи.

Вторинний характер перестраховальних операцій, зумовлює особливість формування страхового фонду у перестраховика, в спрямованості перестраховального захисту на інтереси страховика. У цій особливості і полягає комплексна роль перестраховування. Мультиплікатори та акселератори процесу взаємодіють та посилюють один одного.

Також спільним між страхуванням та перестраховуванням є наявність ризику з невизначеністю майбутнього. У перестраховуванні він пов'язаний з невизначеністю майбутнього страхового портфелю страховика.

Вище наведені риси дають змогу визначити сутність перестраховування, як надання частини капітальної фінансової ємності перестраховальника страховику на договірних умовах. Тобто, перестраховування являється методом самозахисту страховика від ризиків. Він купує в іншого страховика на певних умовах частину відшкодування.

На основі економічного змісту можна виділити наступні функції перестраховування. Основною функцією являється вторинний розподіл ризиків, які прийняв на себе страховик. При цьому відбувається, не лише розподіл ризиків, а і розподіл коштів та раніше утворених страхових фондів. Цей процес являється продовження розподілу ризиків при прямому страхуванні. Що в свою чергу дозволяє кількісно та якісно вирівняти стан страхового портфелю, під цим варто розуміти дроблення ризику на менші частини та передачу на перестраховування не сприятливих ризиків.

Важливою функцією перестраховування, є можливість взяти на страхування нові ризи, так як частину старих передано перестраховику. Також перестраховування є додатковою гарантією відшкодування збитків страхувальників. Також цей процес забезпечує збалансовану діяльність страховика, за рахунок поліпшення платоспроможності та ліквідності активів.

Підводячи підсумки, економічні функції перестрахування підкреслюють його вторинність, при порівнянні зі звичайним страхуванням.

Перестрахування має схожі особливості з співстрахуванням. По своїй природі співстрахування також являється розподілом ризику між декількома страховими компаніями. Головною відмінністю між даними категоріями, являється саме відносини суб'єктів страхування.

У відносинах співстрахування, беруть участь страхувальник та декілька страховиків, які на договірних умовах разом страхують один і той самий ризик, відповідно розділивши зони відповідальності. Так, декілька страховиків паралельно відповідають за один ризик, потрібно чітко розмежовувати зони відповідальності кожного з них, що часто викликає юридичні проблеми. Також до мінусів відноситься і проблеми комунікацій між різними страховиками та можливі затримки з виплатами. Ключовим є, що перед страхувальником відповідальними є всі страховики одночасно в межах своєї частки ризику.

Перестрахування дозволяє уникнути цих труднощів, на момент прямого страхування суб'єктами є лише один страховик та страхувальник, що спрощує укладання договору та виплату відшкодувань. Також на цьому етапі страховик витрачає менше ресурсів на юридичну складову договору та відкидає необхідність комунікації з іншими страховиками. Так, як перерозподіл ризику відбувається на вторинному етапі, лише між страховиками без страхувальника, що забезпечує додаткову зручність усім суб'єктам. Хоч ризик частково був переданий перестрахувальнику, але повну відповідальність перед страхувальником несе первинний страховик, що невелиє проблем з страховими ризиками.

Зрозуміло, що перестрахування займає ключову роль серед методів розділення ризику, проте цей механізм має свої недоліки та проблеми. Перестрахування зменшує дохідність страхових компаній, через часткову передачу страхових премій перестраховику. Ця проблема особлива відчутна для компаній з низьким прибутком або малою кількістю операцій. Також

недоліком є договірні умови з перестраховиком, яких останній може не сумлінно дотримуватись. Це можуть бути затримки у виплатах або взагалі неплатоспроможність перестраховика. Також додаткові витрати на адміністрування перестрахування викликанні додатковим аналізом ризиків, процес погодження та укладання договору перестрахування та детальне документування зумовлює додаткові операційні витрати.

Можна зробити висновок, що перестрахування по економічній суті, являє собою процес вторинного страхування, а саме розподілення вже застрахованого ризику. Має спільні риси, як і з прямим страхуванням та співстрахуванням, але має і свої особливості. До особливостей перестрахування можна віднести:

- розподіл ризиків головна сутність перестрахування;
- перестрахування — це вторинний ринок страхування;
- відсутність прямого контакту з страхувальником;
- залежність від договору та поділ ризиків;
- залежність від фінансової стійкості перестраховика.

Так, як перестрахування схоже з іншими страховими категоріями варто виділити наступні переваги.

1. Перестрахування дає змогу збільшити фінансову стабільність.
2. Статність страхувати об'єкти з високою вартістю такі, як промисловість інфраструктуру, транспорт тощо.
3. Міжнародна співпраця. Перестрахування дозволяє співпрацювати з великими міжнародними компаніями, користуватись їх капіталом та отримувати доступ до їх знань.
4. Диверсифікація ризиків. Дозволяє зменшити кількість ризиків на одному об'єкті або регіоні.

Також виділяють наступні недоліки галузі.

1. Додаткові витрати, сюди включають як розподіл страхових премій, так і оцінку ризиків, витрати на адміністрування перестрахування тощо.

2. Ризик не сумлінності перестраховування.
3. Часові затримки збоку перестраховика.

Отже, перестраховування варто розглядати, як перерозподіл ризику на вторинному ринку, який допомагає страховим компаніям підтримувати свою фінансову стабільність та зменшити ризикове навантаження.

1.2 Вплив економічного середовища на ринок перестраховування

В Українській науковій літературі відсутні роботи присвячені ринку перестраховування, а таке поняття майже не зустрічається. Певні згадки про це можна знайти у роботах В. Базилевича та Л.Супрун [3, 4]. Також у роботах А. Баженко приділено увагу саме розвитку перестраховування. Така мала увага перестраховуванню серед вітчизняних науковців викликана саме новизною в Україні цього явища [6].

Так Анастасія Баженко у своїх роботах вказує, що перестраховування виникає паралельно з активним розвитком промисловці. Згадується створення першої спілки страховиків у місті Кельн у 1846, які займались виключно перестраховуванням та отримали назву “Кельнське перестрахове співтовариство”. На основі історичного досвіду спостерігається тенденція, що при збільшенні промислових потужностей, активному розвитку технологій збільшується і потреба у перестраховуванні. Це пов’язано з тим, що перестраховування дає змогу страхувати більш дорогі об’єкти страхування, які мають більшу ризиковість, адже частину відповідальності можна передати перестраховику.

На рисунку 1.1, відображено, що при зростанні промисловості активно зростає і кількість грошових премій по договорах перестраховування. На даному рисунку видно чітку динаміку росту ВВП, окрім 2020 року який припав на пандемію Covid-19, і з нею ріст кількості страхових премій. Навіть попри не сприятливі економічні умови пов’язанні з пандемією ринок перестраховування зростав.

Отже, зростання економіки позитивно впливає на розвиток та розширення ринку перестрахування. Економічний занепад впливає на ринок перестрахування через зміну попиту на послуги, фінансову стійкість компаній, регуляторні вимоги та інвестиційні доходи. У період спаду бізнеси та фізичні особи обмежують витрати, включаючи витрати на страхування. Це призводить до зменшення кількості укладених страхових договорів, що, у свою чергу, знижує попит на перестрахування. Економічний спад може призводити до скорочення виробництва, закриття підприємств і зменшення кількості активів, які потребують страхування.

Рисунок 1.1 – Порівняння динаміки ВВП та страхових премій по перестрахуванню у США за 2018-2023 роки у млрд дол. [7]

Економічна криза може призводити до фінансових труднощів страхових компаній, що підвищує ризик неспроможності виконати зобов'язання перед перестраховальниками. Ризик невчасної оплати премій або повної відмови від страхування також впливає на фінансові результати перестраховальників.

Під час економічного спаду зростає інтерес до страхування ризиків, пов'язаних із бізнес-перервами, кредитними дефолтами чи

неплатоспроможністю партнерів. Страхові компанії намагаються перекласти більшу частину своїх ризиків на перестраховальників, щоб мінімізувати власні втрати.

Розглянемо вплив макроекономічних факторів на ринок перестраховування. Інфляція має прямий вплив на номінальну вартість активів, що є об'єктом перестраховування. Це збільшує страхові суми, і як наслідок збільшує витрати на перестраховування. Прикладом такого впливу є перегляд страхових полісів враховуючи реальну вартість активів. Також збільшення рівня інфляції призводить до здорожчення матеріалів, робочої сили та послуг, що є причиною збільшення суми страхового відшкодування. Також для покриття знецінення грошей перестрахові компанії можуть збільшити розмір страхових премій, що збільшує вартість перестраховування, як наслідок ці витрати можуть бути перекладені на страхувальників. Якщо перестраховальні договори укладені у валюті, інфляція у країні страховика може викликати додаткові витрати через коливання валютного курсу. Це особливо актуально для ринків із високою залежністю від міжнародного перестраховування, таких як Україна. Висновок, інфляція впливає, як на попит так і на пропозицію. Вона підвищує витрати на перестраховування та може спричинити скорочення маржі страховиків.

Відсоткові ставки суттєво впливають на ринок перестраховування через їхній вплив на доходність інвестицій, ціноутворення та фінансову стабільність перестраховальних компаній. Зростання відсоткових ставок сприяє збільшенню інвестиційних доходів. Перестраховальники інвестують значну частину своїх резервів у фінансові інструменти з фіксованим доходом, як-от державні та корпоративні облігації. Зростання ставок підвищує дохідність таких інструментів, що сприяє збільшенню прибутковості компаній. Під час підвищення ставок ціни на раніше випущені облігації знижуються, що може призводити до тимчасових збитків у портфелі активів компанії. У середовищі низьких ставок прибутковість інвестиційних портфелів знижується, що змушує перестраховальників шукати

альтернативні джерела доходу або підвищувати тарифи. Для компенсації низької доходності компанії можуть інвестувати в ризиковані активи, що підвищує фінансові ризики. При низьких ставках компанії легше залучати додатковий капітал через випуск облігацій або акцій, що посилює їхню фінансову стійкість. При високих ставках вартість залучення капіталу зростає, що може обмежувати можливості для розширення бізнесу або виконання регуляторних вимог щодо капіталізації.

Важливим макроекономічним показником є курси валют. Для міжнародних перестраховальників зміни валютних курсів впливають на збитки, премії та фінансову звітність. Наприклад, знецінення валюти в регіоні зі страховими подіями може знизити реальну вартість виплат для перестраховальників у твердій валюті.

Законодавча база має сильний вплив на ринок перестрахування. Беручи до уваги український досвід, можна дійти висновку, що регулювання законодавчої бази може бути як сприятливим чинником так і обмеженням. Закони регулюють суб'єктів перестрахування, встановлюючи норми капіталу та резервів капіталу для покриття ризиків. Також регулюється співпраця з іноземними перестраховиками та обмеження переказів валют. Наприклад, в Україні у 2022 році діяли обмеження на валютні операції, що тимчасово ускладнювало перестрахування на міжнародному рівні. Станом до 2022 року, українські компанії активно користувались послугами перестрахування закордоном, через відсутність достатньої капіталізації в вітчизняних компаній, що сприяло розвитку ринку перестрахування та отриманні додаткового досвіду від зарубіжних компаній. У 2022 році Національний банк України обмежував валютні перекази для перестрахування, але згодом ці обмеження були пом'якшені, що дозволило страховикам відновити співпрацю з міжнародними ринками.

Ліцензування також напряду впливає на ринок перестрахування, регулятори можуть встановлювати вимоги до перестраховальників, які працюють на внутрішньому ринку. Це може обмежувати доступ до іноземних

перестраховальників або стимулювати розвиток внутрішнього перестраховального ринку.

Законодавство створює як можливості, так і виклики для ринку перестраховування. Воно стимулює компанії до управління ризиками, але також вимагає адаптації до змін у регуляторному середовищі. Особливо важливим є гармонізація українського законодавства з міжнародними стандартами, що забезпечує інтеграцію з глобальним ринком.

Ризики та катастрофічні події суттєво впливають на ринок перестраховування, оскільки вони визначають рівень страхових виплат і стійкість ринку до фінансових потрясінь. Землетруси, повені, урагани та інші природні явища можуть викликати великі збитки, які перевищують можливості окремих страхових компаній. Це збільшує потребу в перестраховуванні для розподілу ризиків між більшою кількістю учасників. Індустріальні аварії, пожежі або екологічні катастрофи також стимулюють ринок перестраховування. З розвитком цифрових технологій і зростанням загроз кібербезпеки зростає необхідність у перестраховуванні таких ризиків.

Часті або масштабні катастрофи призводять до зростання перестраховальних премій через збільшення ймовірності виплат. Після катастрофічних подій перестраховальники часто підвищують тарифи, щоб компенсувати попередні збитки.

Масові виплати за перестраховальними договорами можуть призвести до фінансових труднощів або навіть банкрутства окремих компаній. Регуляторні органи можуть підвищувати вимоги до капіталізації перестраховальників для забезпечення їхньої платоспроможності.

Економічне середовище є одним із ключових чинників, які формують динаміку ринку перестраховування. Макроекономічні умови, інфляція, рівень інвестиційної активності та регуляторні зміни безпосередньо впливають на фінансову стійкість, ціноутворення та інновації на цьому ринку. Для успішного функціонування перестраховальні компанії мають адаптувати свої

стратегії до умов економічного середовища, враховуючи як локальні, так і глобальні фактори.

1.3 Методологічні засади формування ринку перестрахування в Україні

Історія ринку перестрахування України включає в себе формування законодавчої бази, впровадження зарубіжного досвіду та зміни законодавства відповідно до сучасних міжнародних стандартів. Дослідженням розвитку цього економічного процесу відображено у роботі наступних вітчизняних вчених: А. Баженко [6], А. Волошина [8], Л. Кострач [10], К. Теряк [9] та інші.

В Україні триває реформування всієї економічної системи, що безпосередньо впливає на ринок фінансових послуг, важливою складовою якого є перестрахування. На початкових етапах становлення перестрахового ринку професійні перестраховики були відсутні. Це пояснюється тим, що обсяг перестраховувальних операцій був невеликим, і перестрахування здійснювалося переважно між страховиками, які передавали один одному відповідальність за ризиками. Формування перестрахових компаній розпочалося лише з появою гострої потреби в передачі ризиків на перестрахування. Проте їхня діяльність здебільшого обмежувалася прийняттям ризиків від страховиків. На основі цього можна виділити такі основні етапи розвитку українського ринку перестрахування:

1. Формування основ перестрахового ринку.
2. Завершення його становлення та стабілізація.
3. Розвиток традиційного перестрахування.
4. Трансформація ринку для адаптації до сучасних вимог і умов функціонування [10].

Створення великої кількості страхових компаній в Україні не забезпечило формування надійного та повноцінного страхового ринку. Основною проблемою була відсутність органу, який би здійснював контроль за страховою діяльністю, що призвело до появи шахрайства та

недобросовісних практик. Це створювало загрози для інтересів страхувальників і породжувало хаотичність у сфері страхування. Основою для врегулювання цієї ситуації став Декрет Кабінету Міністрів України «Про страхування» від 10 травня 1993 року.[11] У цьому документі були визначені особливості страхової діяльності, впроваджено ліцензування, встановлено вимоги до створення та функціонування страхових компаній, запроваджено обов'язкову звітність і єдиний реєстр страхових підприємств. Одним із важливих аспектів Декрету було також визначення сутності та особливостей перестрахування.

На кожному етапі розвитку ринку перестрахування він мав свої функціональні особливості, що залежали від різних факторів, таких як економіко-політична ситуація в країні та зміни в державному регулюванні.

Важливим кроком у вдосконаленні страхового та перестрахового ринків стало затвердження Постановою Кабінету Міністрів України від 16 липня 2001 року №143 «Інструкції про умови ліцензування страхової діяльності на території України та контролю за їх дотриманням».[12] Раніше, 17 вересня 1993 року, Постановою №743 був створений перший контролюючий орган у сфері страхування — Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю.[13] Його головним завданням стало забезпечення державного контролю за страховою діяльністю та дотриманням чинного законодавства, що стало важливою віхою у розвитку страхового і перестрахового ринків.

Варто визнати, що Декрет мав свої недоліки, зокрема заборону на діяльність іноземних страхових компаній на території України. Це спричинило низку негативних наслідків: зросла недовіра страхувальників до вітчизняних страховиків, а також Україна залишилася осторонь впровадження сучасних страхових технологій.

Однією з ключових характеристик початкового етапу становлення ринку перестрахування стало створення перших спеціалізованих перестрахувальних компаній. Так, у Львові почала працювати «Українська перестрахувальна компанія», а в Києві — «Скіфія Ре» і «Європоліс». Однак

їхні статутні капітали та страхові резерви були недостатніми навіть для стандартних страхових компаній, не кажучи вже про спеціалізовані перестраховальні. Через обмежені фінансові ресурси ці компанії не могли брати на перестраховання великі ризики. Як наслідок, вони проіснували недовго.

Таблиця 1.1 – Етапи розвитку перестраховання в Україні [14]

Етапи	Роки	Характеристика
Етап 1	1991-1996	- поява ринкових відносин; - утворення перших страхових компаній, які, у тому числі, надавали послуги у сфері перестраховання; - покращення державного регулювання страхового ринку; - перестраховання окремих ризиків.
Етап 2	1997-2004	- поява Закону України «Про страхування» та інших важливих нормативних актів у сфері страхування та перестраховання; - виведення коштів за кордон через механізм перестраховання у нерезидентів (у тому числі і псевдо перестраховання) - стандартизація перестрахових послуг (умов, застережень договорів перестраховання).
Етап 3	2005-2007	- зростання обсягів страхового ринку; - розвиток посередництва на страховому ринку та ринку перестраховання; - збільшення частки класичного страхування; - впорядкування відносин вітчизняних страховиків з перестраховиками нерезидентами; - використання на ринку перестраховання більш складних форм та видів договорів
Етап 4	2008-2024	- розвиток ринку перестраховання під впливом світових процесів глобалізації та інтеграції; - зменшення темпів росту страхового ринку та ринку перестраховання за наслідками світової фінансової кризи; - допуск страховиків-нерезидентів на внутрішній страховий ринок через створення філій страховиків-нерезидентів та, так зване, транскордонне страхування; - подальше удосконалення державного регулювання на ринку перестраховання.

У таблиці 1.1 відображенні етапи розвитку перестраховання в Україні.

Постановою Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 1996 року №1290 було затверджено «Положення про порядок здійснення операцій з

перестраховання», яке визначало особливий статус перестраховувальних операцій.[15] У документі підвищувалися вимоги до їх проведення: страхові компанії отримали можливість перестраховувати лише ті ризики, на які у них була відповідна ліцензія.

На другому етапі розвитку ринку перестраховання спостерігалось зростання обсягів перестраховувальних операцій. Водночас темпи цього зростання поступово уповільнювалися порівняно з попередніми роками, хоча загальний обсяг страхових операцій продовжував збільшуватися.

Наступним кроком у розвитку перестраховання стало затвердження «Положення про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів і ведення державного реєстру страхових та перестрахових брокерів». У цьому документі визначалися ключові вимоги до діяльності страхових і перестрахових компаній, зокрема:

1. обов'язкове підтвердження знань та кваліфікації керівників юридичних осіб або підприємців, які планують здійснювати посередницьку діяльність у страхуванні та перестрахованні, через отримання свідоцтва встановленого зразка;
2. забезпечення гарантій професійної відповідальності відповідно до чинного законодавства України;
3. виконання інших вимог, встановлених законодавством.

Третій етап розвитку характеризувався значним спадом обсягів перестраховання у 2005 році. Ринок перестраховання зменшився на 48,3% (до 5,65 млрд грн.), зокрема обсяг премій, переданих нерезидентам, скоротився на 1,22 млрд грн. (64,4%), а резидентам – на 4,43 млрд грн. (45,2%). Це стало наслідком впровадження нормативно-правових актів 2004 року та спробою зменшити відтік коштів за кордон.

Завершальний етап, який розпочався у 2008 році і триває до сьогодні, був значною мірою спричинений фінансовою кризою 2008 року. Ця криза призвела до виходу з ринку страхування нестабільних компаній. У 2009 році обсяг перестраховувального ринку знизився на 176,2 млн грн, або на 1,9% у

порівнянні з попереднім роком. Однак це скорочення мало незначний вплив, оскільки український ринок перестраховування та страхування залишається слабо інтегрованим у глобальний ринок.

У цей період було прийнято значну кількість нормативно-правових актів, які посилювали вимоги до діяльності учасників страхового та перестраховального ринків. Зокрема, було затверджено розпорядження Держфінпослуг «Про затвердження Порядку засвідчення довідок про перестрахове відшкодування за договором перестраховування»[16] та Розпорядження Нацкомфінпослуг «Про затвердження Вимог до рейтингів фінансової надійності страховиків та перестраховиків-нерезидентів та порядку їх підтвердження та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України» від 11 липня 2013 року №2262[17]

Унаслідок впровадження цих розпоряджень вітчизняний ринок перестраховування стає більш привабливим для іноземних компаній. Крім того, українські страховики починають активно здійснювати операції зовнішнього перестраховування з іноземними партнерами.

В економічній літературі, присвяченій страховій і перестраховальній діяльності, відсутній єдиний підхід до визначення будови, структури та інфраструктури страхового та перестраховального ринку. Наприклад, М. М. Александрова розглядає внутрішню будову страхового ринку, що включає суб'єкти ринку, страхові продукти, уповноважений орган державного нагляду за страховою діяльністю та елементи.[18] Вона також виділяє зовнішнє середовище, яке охоплює складові фінансової системи держави та сферу міжнародних фінансів. У свою чергу, В. Д. Базилевич[3] під організаційною структурою ринку розглядає його структурування за суб'єктами, які здійснюють страхову, посередницьку, наглядову та іншу діяльність на страховому ринку, В. Д. Базилевич структуризує ринок, відносячи інститути, що забезпечують обслуговування страхових операцій, до інфраструктури ринку. Водночас авторська позиція щодо включення страхових посередників

до інфраструктури ринку викликає сумніви, адже вони є його безпосередніми суб'єктами. Інший підхід до структуризації страхового ринку пропонують Я. П. Шумелда[2] та Н. В. Ткаченко. Вони відносять основних учасників ринку — страховиків, страхувальників і страхових посередників — до структури ринку, тоді як інших учасників визначають як частину його інфраструктури.

Інфраструктура ринку, згідно з "Великим тлумачним словником", включає банки, біржі та підприємства, що обслуговують ринок, тоді як структура ринку характеризується його основними елементами, такими як кількість і розмір фірм, представлених на ринку, схожість товарів, легкість входу і виходу з ринку, а також доступність інформації.

Зважаючи на це, а також поділяючи позицію авторів другого підходу, можна охарактеризувати структуру та інфраструктуру ринку перестрахування. Основні інституції ринку перестрахування, які є безпосередніми учасниками перестрахувальних відносин, формують його організаційну структуру. Інші інституції, які забезпечують обслуговування та регулювання перестрахувальної діяльності, належать до інфраструктури перестрахувального ринку.

Інституціональне середовище ринку перестрахування може бути структуроване за просторовою та функціональною ознаками. За просторовою ознакою виділяють:

- глобальне інституціональне середовище, яке визначає правила та норми функціонування світового ринку перестрахування;
- макроінституціональне середовище, що охоплює національний ринок перестрахування та регулює перестрахувальні процеси через нормативно-правові та організаційні механізми;
- мікроінституціональне середовище, яке забезпечує умови для діяльності окремих інституцій на ринку перестрахування, включаючи систему контрактних відносин, форми організації, рейтингові агентства, структуру управління та посадові обов'язки.

Кожне з цих середовищ формується власною системою інститутів, зокрема:

- інститут права, що регламентує правові взаємовідносини між учасниками ринку;
- інститут страхового ринку, який визначає правила співпраці між організаціями страхового та перестраховального ринків під час купівлі-продажу послуг;
- інститут фінансового ринку, що встановлює умови управління перестраховальним капіталом;
- інститут податків, який регулює відносини між інституціями ринку та державою щодо сплати податків і зборів;
- інститут освіти, що відповідає за підготовку та перепідготовку кадрів для ринку перестраховування;
- інститут зовнішньоекономічних відносин, який регламентує співпрацю інституцій ринку перестраховування з міжнародним ринком;

Функціональна структура інституційного середовища визначається функціями, які виконує ринок перестраховування. Слід зазначити, що функції перестраховального ринку тісно переплітаються з функціями страхового ринку та самого перестраховування, доповнюючи й конкретизуючи їх. Однак, в економічній літературі функції ринку перестраховування висвітлюються недостатньо. Виділяють наступні основні функції перестраховального ринку:

1. захисна — забезпечення захисту інтересів учасників страхового ринку;
2. фінансова — формування перестраховального капіталу у вигляді резервів перестраховика та їхнє використання для надання перестраховального захисту;
3. створення додаткової андеррайтерської ємності — передача частини страхових ризиків у перестраховування, що підвищує можливості ринку страхування;
4. інвестиційна — формування додаткових інвестиційних ресурсів;

5. інтеграційна — поглиблення інтеграційних зв'язків і взаємодії між національними страховими та перестраховальними ринками з міжнародним ринком перестрахування.

Реалізація цих функцій безпосередньо залежить від ефективності інституційного забезпечення ринку перестрахування. На рисунку 1.2 Інституціональна будова ринку перестрахування, схематично відображено взаємозв'язки частин ринку перестрахування.

Рисунок 1.2 – Інституціональна будова ринку перестрахування

Внутрішніми чинниками, що впливають на розвиток вітчизняного ринку перестрахування, є: нормативно-правова вимога перестраховувати ризики, що перевищують 10% фінансової місткості компанії; регулювання діяльності зовнішніх перестраховальників; вплив перестраховальних премій на податкові зобов'язання; слабка капіталізація ринку, зумовлена відкладеним інвестиційним попитом.

До зовнішніх чинників належать: значний обсяг міжнародних перестраховиків; велика пропозиція перестраховувальних послуг з офшорних зон; рейтингові показники перестраховиків; а також концентрація міжнародного ринку перестраховування внаслідок процесів злиття та поглинання.

Рисунок 1.3 – Чинники, що впливають на ринок перестраховування в Україні

Отже, ринок перестраховування перебуває під впливом значної кількості різноманітних чинників, що вимагає постійного моніторингу його стану, а також ринку страхування загалом. Це необхідно для своєчасного реагування у разі виникнення кризових ситуацій або негативних тенденцій.

На рисунку 1.3 відображено основні чинники, які впливають на ринок перестрахування.

Отже, з урахуванням специфіки перестрахувальної діяльності, особливостей суб'єктів і об'єкта ринку перестрахування, можна впевнено стверджувати про його формування. Водночас, як невід'ємна частина страхового сектору економіки, ринок перестрахування перебуває у тісному взаємозв'язку зі страховим ринком. Завдяки своїй економічній специфіці, перестрахувальний ринок доцільно розглядати в контексті системи економічних відносин страхового ринку.

Ринок перестрахування, як складова частина страхового ринку, охоплює економічні відносини між страховиками та перестраховиками, що виникають у процесі купівлі-продажу перестрахувальних послуг, а також відносини, пов'язані з формуванням і розподілом перестрахувального капіталу для забезпечення страхового захисту.

Висновок до розділу 1

Отже, в першому розділі було досліджено теоретичні та методологічні основи формування ринку перестрахування, визначено сутність і особливості перестрахування як вторинної сфери страхових відносин, а також проаналізовано економічні функції та механізми його дії. Розглянуто основні етапи розвитку перестрахувального ринку в Україні, його залежність від економічного середовища та регуляторних змін. Зроблено акцент на унікальних характеристиках перестрахування, таких як розподіл ризиків, вторинність страхового ринку та залежність від фінансової стійкості суб'єктів ринку. Ці аспекти формують основу для подальшого аналізу сучасного стану ринку перестрахування та розробки рекомендацій щодо його вдосконалення.

РОЗДІЛ 2

РИНОК ПЕРЕСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ТРЕНДИ ТА НОВІТНІ ВИКЛИКИ

2.1 Аналіз діяльності страхових компаній на ринку перестрахування України

Для кращого розуміння ситуації на ринку вітчизняного перестрахування слід дослідити його сучасний стан і тенденції розвитку, а також проаналізувати динаміку місткості страхового ринку в утриманні великих ризиків за останні роки. Для дослідження був обраний період з 2018 по 2023 роки, цей проміжок часу дасть змогу оцінити стан ринку та тенденції у відносно стабільних соціально економічних умовах період 2018-2019 років. Також є змога оцінити, як змінився ринок під час пандемії Covid-19 у період 2020-2021 років та стан ринку під час воєнних дій у 2022-2023 роках.

У таблиці 2.1 наведено основні показники діяльності страхового ринку України у період 2018-2023 років. Провівши горизонтальний аналіз, можна зробити висновок, що не зважаючи на складні економічні умови загальні активи страхових компаній ростуть і сягають на кінець 2023 року рекордних 66,2 мільярди гривень. Це свідчить про розвиток страхових компаній та їх розширення.

Позитивна тенденція у активах для представлення страхових резервів, Активи для представлення страхових резервів та Обсяг сформованих страхових резервів. Це свідчить про загальне покращення фінансового стану галузі страхування.

Стосовно страхової діяльності ми бачимо загальну тенденцію, яка притаманна всім показникам, це активний ріст у період 2018-2019, далі зниження показників у 2020 році і відновлення у 2021 це пов'язано з пандемією Covid-19 та загальною економічною кризою на фоні захворювання.

Також присутнє подальше збільшення страхових виплат по страхування

життя. Далі у 2022 році присутній сильний спад, пов'язаний з війною та не готовністю страхового сектору до її впливу. Далі процес повернення до норми у 2023 році.

За період 2018–2023 років страхові компанії України щорічно сплачували значні обсяги премій на перестраховування, особливо іноземним перестраховикам. Дані показують, що у 2021 році було передано на перестраховування нерезидентам приблизно 4,1 млрд грн., у 2022 році – близько 3,1 млрд грн. Тенденція до збільшення співпраці з іноземними перестраховиками, у період 2018-2021 року, викликана недостатньою кількістю та структурою капіталу Українських страхових компаній. У 2022 році ми бачимо суттєве зменшення загальних страхових премій перестраховикам з закордонним капіталом, це є наслідок заборони НБУ на співпрацю, яка в подальшому була послаблена.

Національний банк України також регулює перестраховування за кордоном, вимагаючи від компаній відповідності певним стандартам і рейтингам, що вплинуло на зміну структури перестрахових контрактів у ці роки. Зокрема, значна частка договорів перестраховування укладалася з нерезидентами, що мають високі міжнародні рейтинги. На ринку страхування України за 2018–2023 роки було зафіксовано змінну динаміку виплат за договорами перестраховування. У 2018 році сума платежів на перестраховування становила близько 17,94 млрд грн., що показує незначне зменшення порівняно з попереднім роком. У наступні роки суми дещо варіювалися, залежно від умов ринку та потреб страхових компаній.

Суми, сплачені українськими страховими компаніями на перестраховування у 2018–2023 роках, демонструють коливання, спричинені економічними факторами, зміною регулюючих умов, а також впливом війни на ринок. Згідно з даними Національного банку України, у 2018 році суми перестраховування сягнули приблизно 18 млрд грн. У 2019 та 2020 роках ці виплати залишалися в межах 13-15 млрд грн. Від початку війни у 2022 році, обсяги перестраховування впали, оскільки частка виплат на перестраховування

помітно скоротилася у зв'язку з нестабільністю на фінансовому ринку та відтоком міжнародних партнерів.

Таблиця 2.1 – Основні показники діяльності страхового ринку України у млрд грн. [22, 24]

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Активи страховиків та статутний капітал						
Загальні активи страховиків	61,3	63,8	64,5	64,9	65,7	66,2
Активи для представлення страхових резервів	43,7	45,5	46,8	47,3	48,2	49,1
Обсяг сплачених статутних капіталів	8,7	9,1	9,4	9,6	9,8	10,1
Страхові резерви						
Обсяг сформованих страхових резервів	29,5	31,2	32,8	34,2	36,6	37,9
-резерви зі страхування життя	10,3	11,1	11,8	12,4	12,9	13,4
- технічні резерви	19,2	20,1	21,0	21,8	23,7	24,5
Страхова діяльність						
Валові страхові премії, у тому числі:	49,4	53,4	45,6	45,0	17,8	42,8
Зі страхування життя	4,5	4,9	4,3	4,4	2,8	3,6
Валові страхові виплати, у тому числі:	12,7	14,2	13,8	15,6	13	16,9
Зі страхування життя	0,7	0,8	0,8	0,9	0,7	1,2
Чисті валові премії	34,2	36,5	35,0	39,1	38,6	46,0
Чисті страхові виплати	12,8	13,5	12,5	13,2	12,8	13
Перестраховування						
Сплачено на перестраховування	17,9	16,7	16,5	19	10	7,4 (за 3 квартали)
перестраховикам резидентам	14,9	14,9	13,4	13,4	6,9	1,3 (за 3 квартали)
перестраховикам нерезидентам	3,4	3,5	3,5	4,1	3,1	6,1 (за 3 квартали)

На рисунку 2.2 відображена частка вихідного перестраховування у валових страхових преміях за 2018–2023 роки у відсотках, що дає змогу оцінити кількість ризиків, які страхова компанія передає на перестраховування у порівнянні з загальним обсягом премій, отриманих від страхувальників. По даних рисунку 2.2 можна зробити наступні висновки. У 2018–2021 роках валові страхові премії залишалися відносно стабільними, коливаючись у

межах 45–53 млрд грн. У 2022 році спостерігалось різке падіння до 17,8 млрд грн. (-60%), що пов'язано з впливом війни, зниженням економічної активності та доходів населення.

Рисунок 2.2 – Частка вихідного перестрахування у валових страхових преміях за 2018–2023 у % [19, 20, 21]

У 2018–2020 роки: частка перестрахування коливалася в межах 31–36%, демонструючи відносно стабільну тенденцію. Це свідчить про сталу політику перестрахування страховиків в умовах стабільного ринку. Збільшення частки у 2021 році до 42,22% було зумовлене зростанням сплачених на перестрахування премій до 19 млрд грн., попри збереження валових премій на рівні 45 млрд грн. Це може свідчити про підвищення обережності страховиків. Різке зростання частки перестрахування у 2022 до 56,18% через скорочення валових премій на тлі війни, що змусило страховиків покладатися на перестраховиків для покриття значних ризиків. Значне зниження частки перестрахування до 17,29% у 2023 році при зростанні валових премій. Це може бути пов'язано з обмеженням співпраці з міжнародними перестраховиками, зміцненням страхових резервів та оптимізацією перестраховальної політики. Такі показники стали наслідком економічної кризи та війни. Також залежність від перестрахування до 2021

року значна частка ризиків передавалася перестраховикам нерезидентам. У 2022 році це змінилося через логістичні та фінансові ускладнення.

В Україні перестраховальні послуги надають як вітчизняні страхові компанії, що займаються перестрахуванням, так і міжнародні компанії через філії чи партнерські договори. Однак спеціалізованих українських перестраховальників небагато, оскільки ринок перестрахування переважно орієнтований на міжнародну співпрацю. Найбільші компанії, які активно працюють у сфері перестрахування в Україні, включають: СК "Універсальна", СК "ТАС", СК "ARX» СК "Оранта та СК "Княжа VIG"

1. Україна активно співпрацює з міжнародними перестраховиками, адже це дозволяє зменшувати фінансові ризики у випадку великих страхових виплат. Внутрішній ринок перестрахування недостатньо розвинений, тому значна частина ризиків передається іноземним перестраховим компаніям. Основні міжнародні партнери України у перестрахуванні: Swiss Re— активно працює з великими українськими страховиками у сферах страхування майна, здоров'я, та корпоративних ризиків, Munich Re — працює з великими інфраструктурними проектами, медичним страхуванням та страхуванням життя, Hannover Re — має значну частку у перестрахуванні українських аграрних ризиків, Lloyd's of London — використовується для перестрахування унікальних та специфічних ризиків таких, як авіація, морські перевезення, енергетика. Структура перестрахування ризиків у нерезидентів розподіляється наступним чином: найбільша частка сплачених страхових премій припадає на Швейцарію — 17,3%, Велика Британія отримала 16,7%, Німеччина — 8,3%, Польща — 8,1%, Малайзія — 7,5%, Австрія — 6,1%.

2.2 Аналіз сучасних тенденцій у сфері перестрахування в Україні

Сучасні соціально економічні умови України, є справжнім випробуванням для бізнесу. Пошкодження інфраструктури, відтік кадрів

загальна економічна криза також знайшла своє відображення і на ринку перестрахування.

Аналізуючи сучасні тенденції цієї сфери варто почати зі зміни попиту та пропозицію. Виклики такі, як пандемія Covid-19 та війна завдали сильних проблем українському бізнесу, що призвело і до зменшення страховиків.

На рисунку 2.3 Відображена статистика кількості страхових компаній України за період 2018-2023. Відповідно на основі графіку можна спостерігати, стрімке зменшення страхових компаній. Ця тенденція була присутня і у більш економічно стабільних 2018-2019 роках. Але уже під час пандемії Covid-19 у 2020 та 2021 роках ми бачимо пришвидшений процес зменшення суб'єктів страхування.

Якщо порівнювати показники 2018 та 2023 року ми бачимо різницю у 153 страхові компанії, що становить 54,4% від початкового показника.

Така ситуація пов'язана, як зі складним економічним середовищем так і через підвищення регуляторних вимог НБУ. Як наслідок зростає частка премій, що припадає на найбільших страховиків, тоді як дрібні компанії або виходять з ринку, або об'єднуються. Відповідно це призводить до змін і у попиті та пропозиції на ринку перестрахування, маємо кількість зменшення суб'єктів перестрахування та перерозподіл їх частки між більшими компаніями.

Варто також відзначити зміни у попиті на ринку перестрахування. Українські дослідники виділяють 2 періоди.

Перший до воєнний, характеризується відносною стабільністю попиту. Найбільш популярною являється сфера перестрахування майна та інфраструктури, частка перестрахування майнових ризиків, у тому числі комерційної нерухомості, становила близько 50–60% загального обсягу перестрахування. Це пояснюється великими сумами страхового покриття, необхідністю захисту від природних катастроф пожежі, повені та інших ризиків. Інфраструктурні об'єкти мости, дороги, порти також активно

перестраховувалися через міжнародних партнерів, особливо у співпраці з глобальними компаніями, такими як Swiss Re чи Munich Re.

Також велику нішу у перестрахованні займає аграрна сфера. Перестраховування ризиків посухи, градобою та інших погодних явищ стало популярним через зростання важливості агросектору для економіки. Цей вид перестраховування допомагає зменшити фінансові ризики для страховиків, які працюють з фермерами та агропідприємствами, враховуючи високий рівень невизначеності, що характерний для сільського господарства.

Рисунок 2.3 – Кількість страхових компаній в Україні у період 2018-2023 років.

У період 2018-2021 з'явилися програми індексного страхування, які базуються на кліматичних показниках таких, як кількість опадів або середня температура. Це дозволило перестраховувати наступні ризики:

1. кліматичні ризики — ці ризики є основними через залежність сільськогосподарських процесів від погодних умов;
2. біологічні ризики: хвороби рослин і тварин;
3. економічні ризики — коливання цін на сільськогосподарську продукцію;

Другий період характеризується воєнними діями та складними економічними умовами. У 2022 році були внесені зміни до законодавства, які обмежували співпрацю з закордонними перестраховиками. Також іноземні компанії відмовляли у перестрахованні ризиків пов'язаних з війною через складнощі у їх прогнозуванні, ті компанії які продовжили співпрацюю підняли вартість страхових премій.

Після початку війни в Україні попит на перестраховування значно зріс через високий рівень ризиків, пов'язаних із бойовими діями, руйнуванням інфраструктури та економічною нестабільністю. Значні руйнування критичної інфраструктури, зокрема енергетичних, транспортних і житлових об'єктів, спричинили суттєве зростання попиту на страхові продукти, пов'язані з відновленням. Міжнародні перестраховики стали ключовими партнерами для українських компаній, надаючи їм можливість покривати ризики, пов'язані з відбудовою. Українські компанії активно співпрацюють із закордонними партнерами, зокрема з компаніями з Швейцарії, Німеччини та Великобританії. Частина премій за перестраховування, що сплачуються нерезидентам, залишається стабільною, попри зростання вартості таких послуг

Найбільший попит на перестраховування спостерігається в аграрному секторі, де ризики посилюються через воєнні дії, знищення посівів і логістичні проблеми. Також важливими залишаються страхові програми для бізнесу та комерційної нерухомості. Через високий рівень ризиків тарифи на перестраховування зросли на 20–40% залежно від типу ризиків і регіонів.

Серед українських страхових компаній зберігається тенденція до перестраховування великих та складних ризиків у іноземних перестраховиків. Про що свідчить збільшення загальних страхових премій по перестраховування нерезидентам. На рисунку 2.4 відображено кількість страхових премій по перестраховування з нерезидентами. На графіку спостерігається тенденція збільшення попиту на послуги перестраховування з іноземними компаніями.

Сталою тенденцією у ринку перестрахування є його активні зміни на законодавчому рівні. У період 2018–2023 років у законодавстві України у сфері перестрахування спостерігалися значні зміни, спрямовані на гармонізацію нормативного середовища з європейськими стандартами та забезпечення стабільності ринку.

У 2021 році було затверджено нове положення Національного банку України щодо перестрахування, яке впровадило більш чіткі вимоги до перестрахування у нерезидентів. Це включало оцінку фінансової надійності перестраховиків і забезпечення прозорості операцій. У процесі вдосконалення перебуває редакція Закону України «Про страхування», яка передбачає уточнення ключових термінів, таких як перестрахування, та підвищення вимог до звітності й ризик-менеджменту перестрахувальників.

Реформи були зосереджені на імплементації положень директиви Solvency II для інтеграції українського страхового та перестрахувального ринку з європейським. Це вплинуло на систему оцінки ризиків і розрахунків платоспроможності компаній. В умовах війни було дозволено перестрахування ризиків за кордоном для підвищення надійності перестрахувального покриття, враховуючи зростання обсягів страхових випадків у зоні бойових дій. Ці тенденції демонструють постійну адаптацію українського законодавства до змін на ринку перестрахування, водночас акцентуючи увагу на міжнародній співпраці та підвищенні прозорості.

Також впровадження новітніх технологій у відносини перестрахування дозволяє спростити взаємодію страховика та перестраховика, аналіз ризиків та наблизити український ринок перестрахування до європейського рівня.

Перестраховики використовують дані з різноманітних джерел таких, як погодні умови, історичні збитки, економічні показники. Аналіз великих даних дозволяє швидше оцінювати і прогнозувати ризики, що є особливо важливим для складних договорів перестрахування. Для створення точних моделей ризиків. Впроваджується штучний інтелект, останній допомагає допомагає автоматизувати процеси андеррайтингу та обробки претензій. Наприклад,

моделі на основі AI дозволяють миттєво оцінювати ймовірність збитків і пропонувати оптимальні умови договору. Сенсори, встановлені на об'єктах страхування наприклад, на будівлях чи сільськогосподарських угіддях, надають реальний час інформацію про стан об'єкта. Використання блокчейн-технологій забезпечує прозорість і безпеку договорів перестраховування. Ця технологія спрощує обмін даними між сторонами і прискорює процес врегулювання збитків.

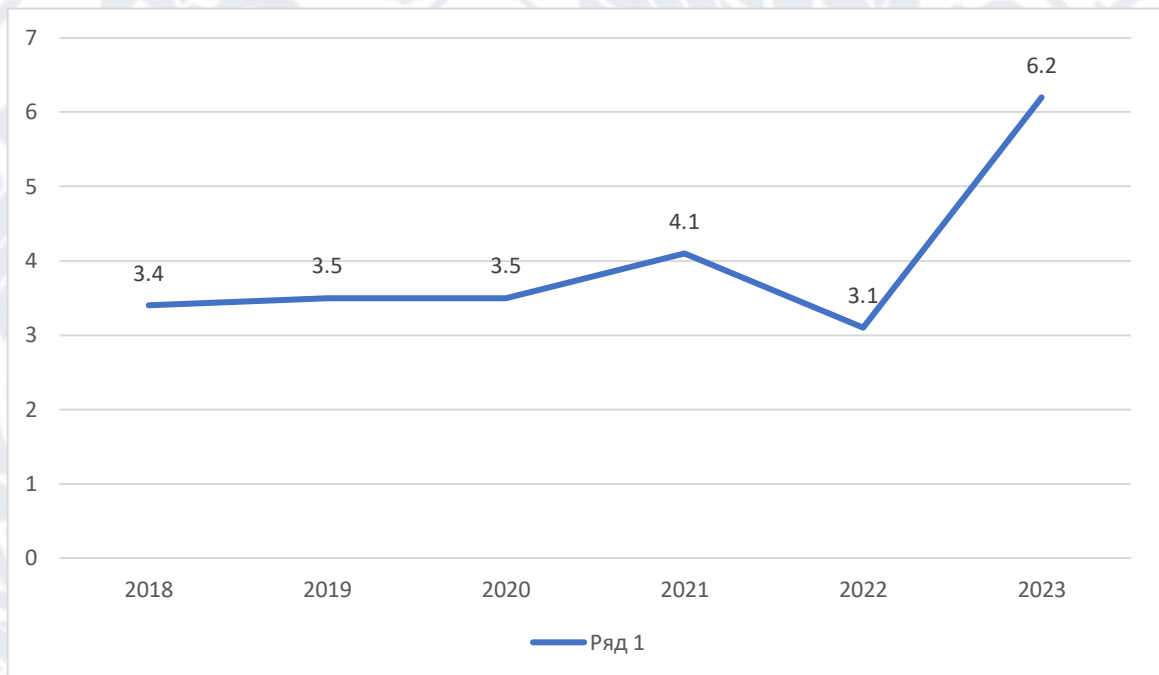

Рисунок 2.4 – Кількість страхових премій по перестраховуванню з нерезидентами у млрд грн.

Підводячи підсумки, тенденції у сфері перестраховування в Україні та світі демонструють значні трансформації, які визначаються впливом економічних, екологічних та геополітичних чинників. Можна відокремити наступні головні тенденції:

1. підвищення попиту на спеціалізоване перестраховування — в Україні після 2022 року різко зріс попит на страхові програми, що включають ризики, пов'язані з війною та руйнуванням інфраструктури. Перестраховування

аграрних ризиків, зокрема через індексні моделі страхування, стало особливо важливим через підвищення кліматичної нестабільності;

2. роль міжнародних перестраховиків. В Україні основними партнерами виступають компанії з Швейцарії, Німеччини, Великобританії. Міжнародні перестраховики забезпечують покриття великих ризиків, які місцеві компанії не можуть покрити самостійно;

3. інновації у перестрахованні. Використання штучного інтелекту, аналізу великих даних та хмарних технологій дозволяє перестраховикам краще оцінювати ризики і автоматизувати процеси.

Зміни в регулюванні. Гармонізація законодавства з європейськими стандартами (Solvency II) впливає на підходи до оцінки платоспроможності перестраховиків. В Україні запроваджено вимоги до прозорості операцій з нерезидентами, а також до фінансової стійкості перестраховиків.

Перестраховальний ринок адаптується до складних умов, зберігаючи стійкість завдяки інноваціям, міжнародному співробітництву та посиленню регуляторних вимог. Україна знаходиться у процесі інтеграції до глобального ринку перестраховання, зосереджуючи увагу на військових, кліматичних і аграрних ризиках.

2.3 Інститут посередництва на ринку перестраховання

Розвинута ринкова економіка неможлива без ефективного та повноцінного ринку перестраховання, який забезпечує захист інтересів учасників страхових відносин, дозволяючи зменшити ризики їх діяльності у випадку непередбачуваних обставин. Це, своєю чергою, сприяє зміцненню фінансової стабільності та забезпеченню соціально-економічної безпеки держави.

Ефективне функціонування ринку перестраховання значною мірою залежить від рівня розвитку його інфраструктури. Саме вона забезпечує умови для надання перестраховальних послуг, сприяє прискоренню, спрощенню та координації укладання й реалізації перестраховальних угод, а

також узгодженню дій учасників цього ринку. Особливу роль в інфраструктурі страхового та перестраховального ринків відіграє інститут страхового посередництва. Проте цей сегмент характеризується низкою проблем: недосконалим нормативно-правовим регулюванням, обмеженістю інформаційної бази та недостатнім рівнем підготовки кадрів.

Вивчаючи питання функціонування страхового ринку, В. М. Фурман [24] підкреслює необхідність переходу від сучасної моделі, яка орієнтована на масове споживання стандартизованих страхових продуктів і фактично нехтує роллю страхових посередників (брокерів і консультантів), до нової клієнтоорієнтованої моделі. Така модель враховуватиме потреби реального страхування, динамічно зростаючий попит клієнтів, розвиток страхового посередництва та створення професійної інфраструктури страхового ринку, включаючи інститут страхових посередників.

Аналогічних структурних змін потребує і вітчизняний ринок перестраховування. Йому притаманний низький рівень розвитку інституту перестрахових брокерів, які є важливим посередником між перестраховувальником і перестраховиком, що стримує ефективність роботи ринку в цілому.

Слід зазначити, що в науковій літературі, законодавчих та нормативно-правових актах, що стосуються страхової та перестраховальної діяльності, відсутнє загальновизнане визначення терміна "страхове посередництво". Також немає чіткого підходу до трактування поняття "посередництво у перестраховуванні" та його визначення як окремого виду діяльності.

О. М. Залетов під страховим посередництвом розуміє господарську діяльність страхового посередника (страхового або перестрахового брокера, страхового агента), яка регулюється нормами права і зазвичай здійснюється на умовах винагороди[25]. У своєму визначенні автор виділяє суб'єктів страхового посередництва, включаючи перестрахових брокерів, і розглядає посередництво у перестраховуванні як одну зі складових страхового посередництва.

Схожу позицію висловлює В. Резнікова, яка наголошує на професійному характері діяльності страхових посередників, вважаючи її підприємницькою, оскільки вона спрямована на отримання прибутку. Проте, враховуючи специфіку діяльності різних категорій страхових посередників, це твердження є актуальним лише для страхових і перестрахових брокерів. Такі брокери, будучи зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності, здійснюють посередницькі послуги у страхуванні або перестраховуванні від власного імені на основі брокерської угоди з клієнтом (страхувальником чи перестраховувальником) і отримують за це винагороду.

Водночас страхові агенти діють на страховому ринку від імені та за дорученням страховика, виконуючи частину його функцій. З огляду на це, їхню діяльність не слід розглядати як самостійний вид підприємництва. У Положенні "Про порядок провадження діяльності страховими посередниками" чітко розмежовані поняття "агентська діяльність" і "брокерська діяльність". При цьому брокерська діяльність визначається як професійна діяльність суб'єктів підприємництва, які діють в інтересах страхувальника або перестраховувальника (цедента).

В Україні посередницька діяльність з укладання договорів перестраховування відповідно до чинного законодавства може здійснюватися через:

1. Вітчизняних перестрахових брокерів;
2. Постійні представництва перестрахових брокерів-нерезидентів.

В Законі України «Про страхування» окрема стаття присвячена регулюванню посередницької діяльності у сфері страхування. У ній визначено можливість функціонування в Україні таких посередників, як перестрахові брокери, а також обов'язковість їх реєстрації.

Перестрахові брокери — це юридичні особи, які здійснюють посередницьку діяльність у сфері перестраховування за винагороду. Вони працюють від свого імені на основі брокерської угоди зі страховиком, який потребує перестраховування як перестраховувальник.

Згідно із Законом України «Про страхування», посередницька діяльність перестрахових брокерів у перестрахованні є виключним видом діяльності. Вона може включати:

1. консультування;
2. надання експертно-інформаційних послуг;
3. виконання робіт, пов'язаних із підготовкою, укладанням та супроводом договорів перестраховання;
4. врегулювання збитків, зокрема одержання та перерахування страхових премій, страхових виплат та відшкодувань згідно з угодами із перестрахувальником;
5. інші посередницькі послуги у перестрахованні, визначені уповноваженим органом нагляду.

Якість посередницької діяльності значно впливає на ключові тенденції функціонування та розвитку перестрахового ринку. На думку О. В. Кнейслер щодо виділення таких організаційно-правових та функціональних особливостей діяльності перестрахових брокерів [26, 27].

По-перше, перестраховими брокерами можуть бути лише юридичні особи, зареєстровані відповідно до чинного законодавства.

По-друге, діяльність перестрахових брокерів спрямована на задоволення потреб страховиків у перестрахованні як перестрахувальників.

По-третє, перестрахові брокери відіграють важливу роль у налагодженні перестрахувальних відносин між учасниками національного та міжнародного ринків, сприяючи збільшенню фінансових потоків за перестрахувальними операціями між різними країнами.

До організаційно-правових особливостей посередницької діяльності у сфері перестраховання слід додати ще одну: вітчизняне законодавство дозволяє одній юридичній особі здійснювати як страхову, так і перестрахову діяльність за умови повного дотримання законодавчих вимог, що регулюють ці види діяльності.

Порядок реєстрації перестрахових брокерів (за винятком нерезидентів) регулюється Уповноваженим органом нагляду. Відповідно до Положення про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів і ведення державного реєстру страхових та перестрахових брокерів, затвердженого Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг від 28.05.2004 № 736, визначено наступні вимоги до перестрахових брокерів для здійснення посередницької діяльності у перестрахованні:

1. наявність відповідних знань і кваліфікації у керівників юридичних осіб, які планують займатися посередницькою діяльністю у сфері перестраховування, підтверджених свідоцтвом (сертифікатом) встановленого зразка;
2. забезпечення гарантії професійної відповідальності згідно з вимогами чинного законодавства України;
3. дотримання інших вимог, визначених чинним законодавством України [28].

На разів спостерігається негативна тенденція, не лише на зменшення кількості страхових компаній так і на зменшення кількості страхових брокерів. Тенденція до зменшення кількості страхових та перестрахових брокерів пов'язана з наступними причинами: економічні кризи та фінансова нестабільність знижують активність на ринку страхування, посилення нормативно-правових стандартів може стати бар'єром для входу або продовження діяльності деяких брокерів, зростання конкуренції серед брокерів і з боку страхових компаній, які пропонують послуги напряму, використання цифрових платформ для укладення договорів може знижувати потребу в посередниках. Ці фактори сукупно спричиняють скорочення кількості брокерів.

На рисунку 2.5, відображено порівняння кількості страхових компаній та брокерів. Варто відзначити, що за період розвитку страхового та перестрахового ринку завжди була присутня тенденція до зменшення

кількості страхових брокерів, так у 2003 році становила 80 незалежних брокерів.

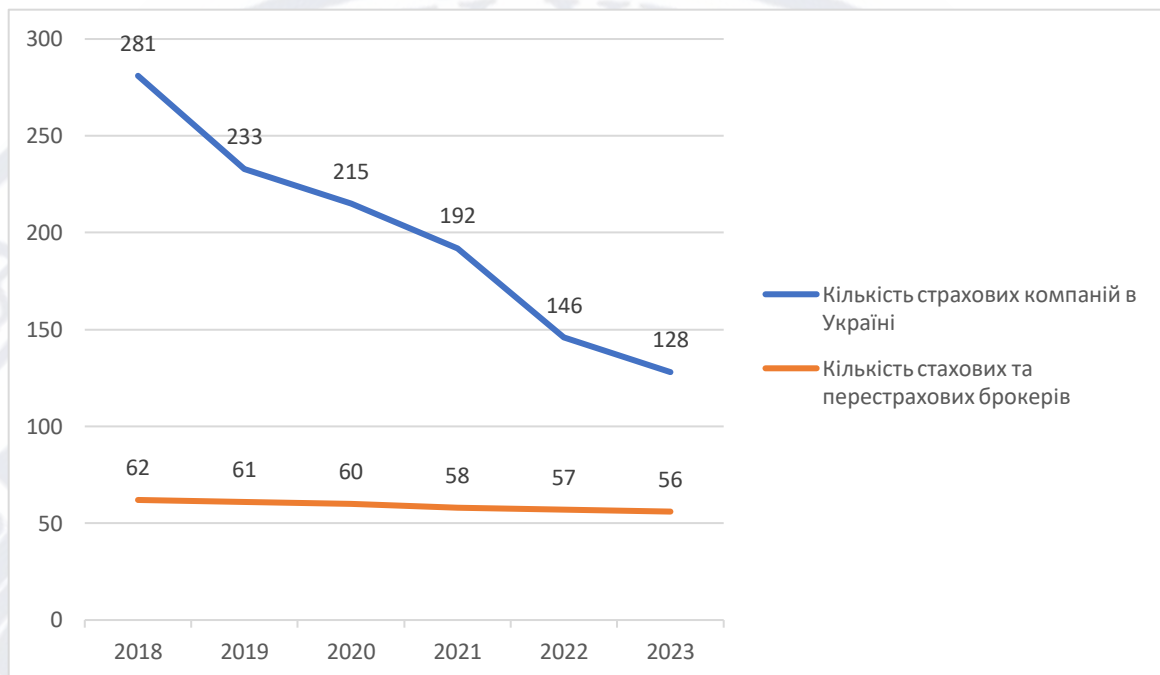

Рисунок 2.5 – Динаміка змін кількості страхових компаній та перестрахових брокерів [29]

Кількість страхових та перестрахових брокерів в Україні демонструє стабільну, але незначну динаміку скорочення, як видно на графіку. У 2023 році їхня кількість становить 56, що суттєво менше в порівнянні з країнами Європи, де функціонує значно більше брокерів завдяки розвиненій страховій інфраструктурі та попиту. Так на 2023 рік у Велико Британії діє понад 2000 брокерів, у Німеччині близько 46 000 страхових посередників (включаючи агентів та брокерів) та у Франції кількість страхових та перестрахових брокерів складає понад 22,000 брокерів. Це свідчить про відмінності у масштабах страхових ринків і ролі посередництва в різних економіках.

На основі даних рисунку 2.5 проведемо аналіз співвідношення кількості страхових компаній та страхових брокерів. У таблиці 2.3 відображено співвідношення кількості страхових компаній на одного брокера. Дані показують стабільне зменшення кількості страхових компаній у

порівнянні з кількістю страхових брокерів, що спричиняє поступове зниження співвідношення кількості компаній до одного брокера. У 2018 році на одного брокера припадало 4,5 компанії, а до 2023 року це співвідношення зменшилося до 2,2 компанії на одного брокера. Це свідчить про зростаючу концентрацію ринку страхових послуг, де кількість страхових компаній скорочується швидше, ніж кількість брокерів.

Таблиця 2.3 – Співвідношення кількості страхових компаній на 1 брокера.

Роки	Страхові компанії	Страхові брокери	Співвідношення кількості страхових компаній на 1 брокера
2018	281	62	1:4.5
2019	233	61	1:3.8
2020	215	60	1:3.5
2021	192	58	1:3.3
2022	146	57	1:2.5
2023	128	56	1:2.2

За даними статистичної звітності, які відображенні у Додатку А що надана Національним банком України, проведемо аналіз послуг посередництва в Україні. У 2021 році перестрахові платежі, отримані резидентами, суттєво зросли (260 314 тис. грн) у порівнянні з 2020 роком (30 746 тис. грн), але в 2022 році впали до 69 967 тис. грн, що свідчить про нестабільність ринку. Після 2020 року (297 тис. грн), виплати від резидентів за договорами перестрахування зупинилися, що може свідчити про зміну умов договорів або відсутність великих страхових випадків. У 2020–2021 роках ці показники залишалися стабільними (понад 1 млрд грн.), але в 2022 році знизилися до 379 827 тис. грн, вказуючи на зменшення міжнародних перестраховувальних операцій. Кількість укладених договорів з нерезидентами різко скоротилася — з 244 у 2020 році до 70 у 2022 році. Тенденції демонструють скорочення активності як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках перестрахування, що може бути пов'язано з

економічною ситуацією, законодавчими змінами або зменшенням попиту на перестраховування.

Також на основі статистичної звітності Національного банку України, данні якої відображено на рисунку 2.5 проведено аналіз структури перестрахових премій отримані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховувальників у тисячах гривень за галзями страхування.

Графік демонструє структуру перестрахових премій, отриманих перестраховиками-резидентами за галузями страхування протягом 2020–2022 років. Майнове страхування займає найбільшу частку в преміях: з 28 560,6 тис. грн у 2020 році до піку 241 111,5 тис. грн у 2021 році та зменшення до 50 025,5 тис. грн у 2022 році. Відповідальність мала мінімальне зростання в 2021 році (432,8 тис. грн) із суттєвим збільшенням у 2022 році до 7 905,9 тис. грн. Премії іншими категоріями, як "Життя" й "Особисте", залишаються відсутніми. за

Рисунок 2.5 – Структура перестрахових премій отримані перестраховикам-резидентами за договорами перестраховування, укладеними

брокером на користь перестраховувальників у тисячах гривень за галузями страхування за 2020-2022 роки [19, 20, 21]

Рисунок 2.6 – Структура перестрахових премій отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховання, укладеними брокером на користь перестраховувальників у тисячах гривень за галузями страхування за 2020-2022 роки[19, 20, 21]

На рисунку 2.6 відображена структура перестрахових премій отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховання, укладеними брокером на користь перестраховувальників у тисячах гривень за галузями страхування. На графіку зображено структуру перестрахових премій, отриманих перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховання, укладеними брокером на користь перестраховувальників, за галузями страхування в тисячах гривень протягом 2020–2022 років.

На основі рисунку 2.6 можна визначити наступні ключеві тенденції:

1. Значне зниження перестрахових премій у 2022 році, особливо в галузі майнового страхування.
2. Практична відсутність перестраховання у сфері життя після 2020 року.

3. Зростання частки страхування відповідальності у 2022 році, що може вказувати на зміну пріоритетів у страхових ризиках.

На основі рисунку 2.5 та 2.6 проведемо аналіз схожих рис та відмінностей у структурі. Основним складовими є майнове страхування, у обох графіках цей вид страхування є домінуючим компонентом. Він складає найбільшу частку перестрахових премій, хоча показники різко відрізняються за величиною. У другому графіку премії за цим видом страхування значно більші. Майнове страхування, у обох графіках цей вид страхування є домінуючим компонентом. Він складає найбільшу частку перестрахових премій, хоча показники різко відрізняються за величиною. У другому графіку премії за цим видом страхування значно більші.

Основна різниця полягає у масштабі даних, у першому графіку показники премій (особливо майнових) суттєво нижчі (наприклад, у 2020 році — 28,560.6 тис. грн проти 593,555.6 тис. грн у другому графіку). У другому графіку загальні суми премій значно вищі в усіх роках. Особисте страхування, у першому графіку представлено тільки у 2020 році (2,145 тис. грн) і повністю відсутнє у 2021–2022 роках. У другому графіку цей вид страхування займає суттєву частку в 2020 і 2021 роках (125,179.3 тис. грн у 2020 році та 159,645.5 тис. грн у 2021 році), але майже зникає у 2022 році. Страхування життя відсутнє в першому графіку у всі роки, у другому графіку є невеликі премії у 2020 році (3,804.1 тис. грн).

На рисунку 2.7 зображена кількість договорів перестраховання, укладених брокером із перестраховиками-резидентами на користь перестраховувальників та їх структура по галузі страхування. За весь період найбільше договорів було укладено саме у галузі майнового страхування, у період 2021 року було укладено рекордні 807 договорів. У 2020 та 2022 на другому місці є договори у сфері обов'язкового страхування, у 2021 друге місце займає сфера відповідальності. У другому місці є договори у сфері обов'язкового страхування, у 2021 друге місце займає сфера відповідальності.

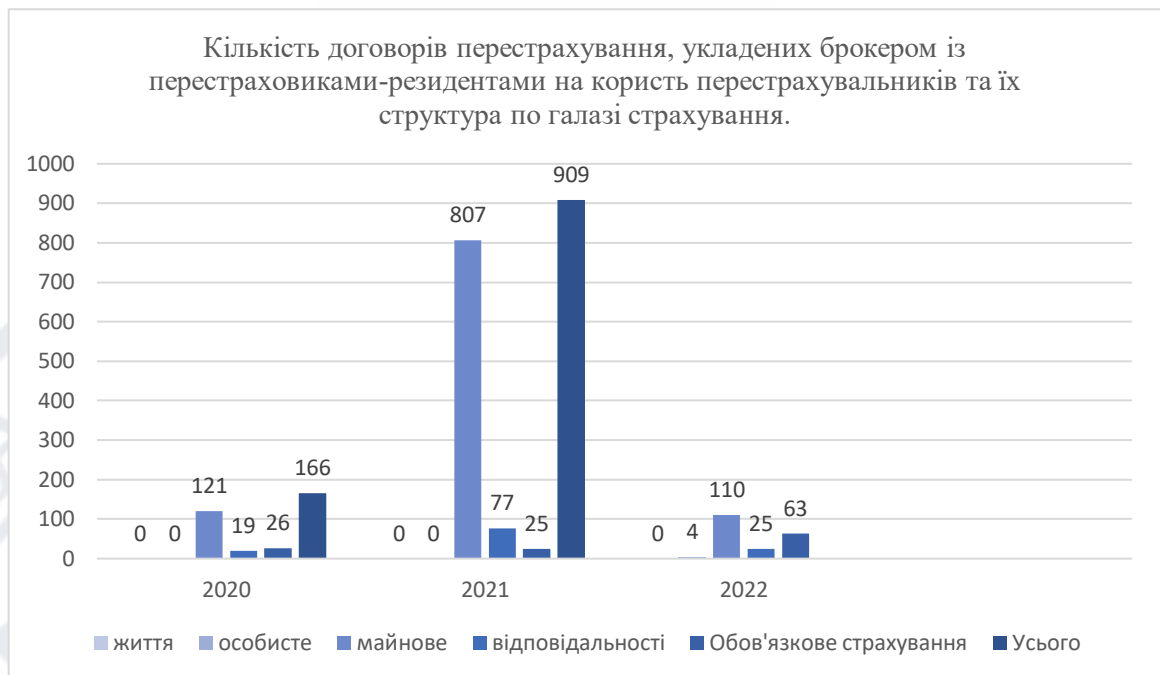

Рисунок 2.7 – Кількість договорів перестрахування, укладених брокером із перестраховиками-резидентами на користь перестраховувальників та їх структура по галазі страхування [19, 20, 21]

На рисунку 2.8 зображена кількість договорів перестрахування, укладених брокером із перестраховиками-нерезидентами, по різних галузях страхування за 2020–2022 роки. У 2020 році було укладено найбільше договорів перестрахування 244, у 2021 році кількість договорів зменшилась до 200, у 2022 році спостерігається значний спад до 70 договорів.

Структура договорів по галузях страхування, Майнове страхування— основний обсяг договорів у всі роки, значно менше договорів у категорії відповідальність, але спостерігається зростання — з 26 у 2020 до 68 у 2021. Обов'язкове страхування — незначна частка в структурі договорів, приблизно однакова у всі роки — 6, 3, 1 відповідно.

На основі двох графіків можна порівняти кількість договорів перестрахування, укладених брокером із резидентами та нерезидентами, за галузями страхування у 2020–2022 роках. Загальна кількість договорів: резиденти значно більша кількість договорів у всі роки. Основною галуззю перестрахування у брокерів є майнове страхування. У резидентів домінує у

2020 та 2021 роках із суттєвою перевагою, 807 у 2021 порівняно з 114 у нерезидентів. У нерезидентів майнове страхування також є основною часткою, але зі значно меншими обсягами.

Рисунок 2.8 – Кількість договорів перестрахування укладених брокером із перестраховиками-нерезидентами на користь перестраховувальників, та їх структура по галузі страхування. [19, 20, 21]

Перестрахування з резидентами є основною частиною діяльності брокера, особливо в галузі майнового страхування. Співпраця з нерезидентами охоплює менші обсяги, однак у певних сегментах, як страхування відповідальності, може бути значущою.

Отже, аналіз ринку перестрахування в Україні виявив значні зміни під впливом економічних, геополітичних та екологічних чинників протягом 2018–2023 років. Основні висновки можна підсумувати так:

Незважаючи на складні економічні умови, загальні активи страхових компаній продемонстрували стабільне зростання, досягнувши 66,2 млрд грн. у 2023 році.

Обсяг страхових резервів, включаючи резерви зі страхування життя, також збільшився, що свідчить про поліпшення фінансової стійкості сектору.

Пандемія COVID-19 у 2020–2021 роках призвела до зниження страхових премій та виплат, зокрема через економічну кризу.

Воєнні дії в 2022 році спричинили суттєвий спад у страховій активності, падіння валових премій на 60%, але у 2023 році ринок почав поступово відновлюватися.

Протягом 2018–2021 років спостерігалася тенденція збільшення співпраці з міжнародними перестраховиками, такими як Swiss Re, Munich Re, Lloyd's of London. Проте в 2022 році обсяги премій, переданих нерезидентам, знизилися через воєнний вплив та регуляторні обмеження.

Основними видами перестрахування залишаються майнові ризики, аграрне страхування та страхування інфраструктурних об'єктів. У воєнний період зросли перестраховальні тарифи на 20–40% через підвищення ризиків.

Впровадження інновацій, таких як аналіз великих даних, штучний інтелект і блокчейн, сприяє автоматизації процесів та підвищенню прозорості.

Запровадження положень директиви Solvency II і посилення вимог Національного банку України до фінансової стабільності та прозорості операцій з перестрахування адаптує ринок до європейських стандартів.

Кількість страхових компаній і брокерів в Україні суттєво знизилася через економічні виклики, регуляторний тиск і загострення конкуренції. У 2023 році кількість страхових компаній зменшилася до 128, а брокерів — до 56.

Загалом ринок перестрахування України перебуває у стані трансформації, пристосовуючись до нових викликів через інновації, посилення міжнародного співробітництва та адаптацію до сучасних регуляторних вимог. Перспективи розвитку залежать від інтеграції до глобального ринку перестрахування, подолання воєнних викликів та розширення внутрішнього ринку перестрахових послуг.

Висновок до розділу 2

Отже, другий розділ роботи показав, що ринок перестраховування України перебуває у стані трансформації під впливом складних економічних, геополітичних та екологічних умов. Аналіз діяльності страхових компаній продемонстрував зростання загальних активів і страхових резервів, незважаючи на виклики пандемії COVID-19 та воєнних дій, що спричинили суттєві спади у 2020–2022 роках. Збільшення співпраці з міжнародними перестраховиками, такими як Swiss Re та Munich Re, у попередні роки замінилося скороченням обсягів через регуляторні обмеження та економічну нестабільність.

Сучасні тенденції демонструють зростання попиту на перестраховування майнових ризиків, аграрного страхування та інфраструктурних об'єктів, що супроводжується підвищенням перестраховувальних тарифів. Інновації, зокрема застосування штучного інтелекту, аналіз великих даних та блокчейн, сприяють підвищенню ефективності ринку. Водночас адаптація до європейських стандартів, зокрема впровадження положень Solvency II, зміцнює регуляторне середовище.

Проте скорочення кількості страхових компаній та брокерів залишається значущим викликом, що потребує стимулювання внутрішнього ринку та посилення конкуренції. Ринок перестраховування демонструє стійкість і поступове відновлення завдяки інноваціям, міжнародній співпраці та адаптації до сучасних викликів.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

3.1 Концепція вдосконалення розвитку ринку перестрахування в Україні

Сучасні глобальні ринки страхування та перестрахування зазнають впливу різноманітних світових тенденцій. Експерти виділяють такі ключові риси, що характеризують сучасну перестраховальну галузь:

1. зростання катастрофічних ризиків через природні катаклізми. Операційні умови для компаній, які займаються страхуванням катастрофічних ризиків, залишаються складними через посилення впливу стихійних лих;
2. активізація угод зі злиття та поглинання (M&A), а також консолідація ринку. Все більше страховиків обирають стратегії розширення діяльності та збільшення капіталізації через об'єднання або поглинання. Такі злиття дозволяють компаніям досягати економії за рахунок масштабу, розширювати асортимент страхових продуктів і краще управляти прийнятими ризиками, а також підвищувати перестраховальну спроможність. Консолідація бізнесу сприяє кращій відповідності вимогам регулювання, що висуваються до страховиків та страхових груп;
3. збільшення капіталізації страхових і перестраховальних груп та зростання обсягів ризиків, які вони утримують самостійно;
4. активна участь компаній із "нових ринків" у перестраховальній діяльності, що сприяє розширенню географії та диверсифікації ринку;
5. притік альтернативного капіталу до перестраховального сектору, залученого від сторонніх інвесторів. Для цього перестраховальні компанії створюють спеціалізовані фінансові структури (sidecars), випускають облігації, пов'язані зі страхуванням катастрофічних ризиків, формують фонди страхової сек'юритизації для управління активами інвесторів, а також

укладають партнерства з хедж-фондами для залучення їхнього капіталу до страхових операцій.

Експерти відзначають зростаючий інтерес брокерів міжнародних компаній до нетрадиційних напрямів страхування. Водночас на ринку з'являються спеціалізовані генеральні агентства, наділені андеррайтинговими повноваженнями. Серед ключових тенденцій, що можуть сформувати майбутній ринок, фахівці виділяють такі новації:

1. розробка точкових перестраховальних рішень, адаптованих до специфіки місцевих ринків;
2. включення ризиків тероризму та політичних заворушень до комплексних страхових програм;
3. страхування дронів і відповідальності перед третіми особами під час їхнього використання;
4. захист від збитків через пошкодження майна або зупинку виробництва внаслідок умисного застосування ядерних, хімічних, біологічних чи радіаційних матеріалів;
5. покриття втрат, пов'язаних із терористичними загрозами, включно зі зупинкою виробництва, скасуванням заходів, зниженням прибутку, а також шкодою, завданою внаслідок атак чи їх спроб;
6. страхове покриття на випадок втрати прибутку, спричиненої зниженням привабливості бізнесу для клієнтів у туристичній, готельній та інших сферах через теракти або стихійні лиха;
7. фінансові продукти для захисту показників, таких як прибуток і рівень дивідендів, що знижують волатильність. Вони створюються шляхом комбінування кількох напрямів бізнесу та диверсифікації в часі;
8. страхові рішення, засновані на параметричних індексах;
9. передача ризиків на ринок цінних паперів через сек'юритизацію;
10. спільна розробка перестраховальником продуктів прямого страхування, де перестраховальні рішення інтегровані на етапі створення;

11. перестраховальні програми для страхування торгових кредитів і підприємницьких ризиків;

12. підвищення диверсифікації за рахунок обміну портфелями між різними регіонами через квотне перестрахування.

Перестрахування є глобальним бізнесом, який базується на диверсифікації ризиків за видами та регіонами. Україна традиційно передає більшу частину своїх ризиків на міжнародний ринок, ніж приймає ризики від іноземних страховиків.

Динаміка обсягів премій за вихідним перестрахуванням і частки вихідного перестрахування в загальній структурі страхових премій демонструє вплив структурних факторів, зокрема зростання ринку автотранспортного страхування. Сьогодні ринок вихідного перестрахування в Україні зростає порівняно з 2022 роком, хоча залишається нижчим за рівень 2021 року. Водночас ринок вхідного перестрахування продовжує зменшуватися.

Основні гравці ринку вихідного перестрахування залишаються незмінними через тенденцію до консолідації. Це пов'язано з підвищенням концентрації як страхового ринку загалом, так і ринку вихідного перестрахування.

Нові форми звітності дозволяють більш детально аналізувати структуру ринку вихідного перестрахування. Виявлено, що компанії, які сплачують більші обсяги премій за перестрахування, мають вищу частку факультативного перестрахування у своєму портфелі. Облігаторне перестрахування, як правило, не охоплює великі чи унікальні ризики, що є основною потребою перестрахування.

Окремо слід зазначити високу частку облігаторного перестрахування у дочірніх західних компаніях. Це може бути зумовлено гнучкішими умовами внутрішньогрупових облігаторів, що забезпечують ефективніше перестрахування ризиків.

Специфіка роботи в складі міжнародних груп також впливає на перестраховальну діяльність. Найбільші ризики, як правило, беруть на себе головні компанії, а не дочірні, що працюють у локальних юрисдикціях. Це робить ризики, підписані на території України, більш однорідними і обмеженими за розміром відповідальності. Такий підхід сприяє ефективнішому використанню облігаторних форм перестрахування. Загалом ринок демонструє збалансованість: частка факультативного перестрахування лише трохи перевищує 50%.

Експерти виділяють кілька факторів, які сприяють зростанню ринку вхідного перестрахування:

1. збільшення перестраховальної ємності;
2. підвищення якості андеррайтингу і менеджменту;
3. надання брокерам андеррайтерських повноважень;
4. зміцнення партнерських відносин із компаніями з ЄС, включаючи використання фронтуючих компаній для роботи з контрагентами, які мають високі вимоги до рейтингів перестраховиків;
5. активне просування іміджу українських перестраховиків на міжнародному ринку;
6. вдосконалення процедур врегулювання збитків.

Водночас ринок перестрахування стикається з низкою проблем, основні з яких пов'язані з умовами функціонування страхового ринку:

1. недостатня перестраховальна ємність внутрішнього ринку;
2. низький рівень довіри між учасниками перестраховального бізнесу та ризик втрати клієнтів через розкриття інформації перестраховикам;
3. високий рівень власного утримання ризиків страховиками;
4. надання перестраховального захисту на умовах взаємності, що не завжди забезпечує відповідність якості переданих і отриманих ризиків.

Без ефективної системи перестраховального захисту страховий ринок ризикує втратити фінансову стійкість. Це особливо критично в кризовий період, коли необхідно зберігати грошові потоки для підтримання

операційної діяльності на внутрішньому фінансовому ринку доцільно передбачити участь держави через національного перестраховика.

Вітчизняна система перестраховування потребує комплексних заходів підтримки. Можливими шляхами розвитку є:

1. продовження очищення ринку від недобросовісних учасників і схем "псевдоперестраховування";
2. запровадження державного регулювання, яке зобов'язує страхові компанії передавати на перестраховування певну частку ризиків, закріплену на законодавчому рівні, для забезпечення фінансової стабільності;
3. стимулювання створення перестраховувальних пулів між національними страховиками, з урахуванням законодавчих вимог до фінансової стійкості компаній, що беруть у них участь;
4. розширення послуг із перестраховування ризиків, прийнятих від іноземних клієнтів, із одночасним підвищенням якості андеррайтингу;
5. аналіз можливостей інтеграції до єдиного перестраховувального простору з країнами ЄС.

Український ринок перестраховування, з одного боку, зазнає впливу глобальних тенденцій, а з іншого – характеризується специфічними особливостями. Як і в усьому світі, обсяги перестраховувального ринку демонструють зниження, зумовлене консолідацією компаній і збільшенням чистого утримання ризиків. При цьому на ринку зменшується кількість учасників через добровільний вихід компаній або вимоги регулятора.

Серед національних тенденцій варто виділити:

1. збалансованіший підхід до управління ризиками завдяки скороченню числа страховиків на ринку;
2. зменшення ємності ринку, зокрема через збільшення частки ризиків, які компанії утримують самостійно;
3. зниження ставок перестраховування, що відбувається швидше, ніж середні глобальні темпи скорочення;

4. скорочення факультативних ризиків у зв'язку з розширенням і посиленням облігаторних програм страховиків;
5. зростаючий інтерес до нетрадиційних страхових продуктів і спрощення процедур ухвалення рішень;
6. активний розвиток співстрахування для покриття специфічних ризиків;
7. повернення частини перестраховувальників до пропорційного перестрахування, що свідчить про ознаки незрілості ринку та низьку прибутковість прямого страхування.

Також окремою проблемою ринку перестрахування зараз є війна. Російське вторгнення в Україну стало серйозним викликом не лише для нашої країни, але й для всього світу. Наслідки цього вже відчутні у зростанні цін на нафту, енергоносії та перебоях у постачанні зернових. Україна, будучи у 2020 році другим за обсягами експортером зерна у світі після США, згідно з даними заступника міністра економіки, торгівлі та сільського господарства Тараса Качки, забезпечує значну частку світового ринку кукурудзи, особливо для Китаю та Європейського Союзу. Це підсилює ризик продовольчої кризи.

Воєнні ризики стали важливим елементом у сфері страхування та перестрахування, адже вони мають глобальний характер і можуть спричиняти значні збитки. Йдеться про втрати або пошкодження майна, включно з інфраструктурою, будівлями, транспортними засобами тощо. Україна та страхові компанії повинні мати інструменти для передачі частини фінансової відповідальності з метою зниження ризиків.

Ще у 2014 році, з початком війни на сході України, міжнародні перестрахові компанії пропонували Україні страхувати воєнні ризики. Однак тоді такі пропозиції сприймалися з недовірою, і лише декілька українських страховиків погодилися працювати з цими ризиками. З початком повномасштабної війни у 2022 році можливість придбання полісів страхування воєнних ризиків стала ще більш обмеженою.

Проте із розвитком бойових дій світові ринки адаптувалися, і з'явилися пропозиції страхового покриття від воєнних ризиків. Українські страховики, такі як "ІНГО", "СГ ТАС", "МетЛайф" і "Арсенал Страхування", вже впровадили поліси, що передбачають страхування громадян та їхнього майна від воєнних ризиків. Водночас такі продукти мають суттєві обмеження і покривають лише невелику частину можливих збитків, застосовуються лише в умовах активних воєнних дій у регіоні, де ризик практично гарантований.

Військові ризики зараховуються до категорії політичних ризиків. Нижче наведено перелік політичних ризиків, за які страхові компанії несуть відповідальність:

1. саботаж і терористичні акти;
2. страйки, безладдя, народні хвилювання;
3. війна;
4. повстання, вторгнення, заколот, громадянська війна, революція;
5. політичне насильство.

Серед зазначених політичних ризиків найбільш поширеними у світі є "саботаж і терористичні акти" та "страйки, безладдя, народні хвилювання".

Нині забезпечити повне покриття політичних ризиків на внутрішньому ринку є неможливим через потенційно надмірні збитки, які страхові компанії не в змозі повністю покрити. Одним із можливих рішень є перестрахування таких ризиків на міжнародних ринках, зокрема через синдикати Lloyd's, які вже страхують судна, що перевозять зерно з України.

Проте перестрахування військових ризиків вимагає значних фінансових ресурсів. Оптимальним підходом, який вже реалізується державою, є пошук альтернативних рішень, таких як створення міжнародного страхового фонду із залученням донорів та інвесторів, а в перспективі – формування Воєнного страхового пулу.

Підводячи підсумок, можна відокремити наступні проблеми ринку перестрахування, які відображено на рисунку 3.1. Вирішення цих проблем

потребує змін у законодавстві, впровадженні іноземного досвіду, поліпшення умов співпраці з іноземними партнерами.

Концепція на рисунку 3.2 базується на принципах обґрунтованості, своєчасності, прозорості, збалансованості, комплексності та збалансованості підходу. Для досягнення мети концепції потрібно вирішити наступні завдання: аналіз сучасного стану ринку перестрахування, визначення тенденцій та проблем, які присутні у галузі, сформувати комплексну систему заходів

Рисунок 3.1 – Проблеми ринку перестрахування в Україні

для покращення становища. Також відображенні засоби досягнення мети: методи комплексного оцінювання становища ринку перестрахування, реформування нормативно-правової бази, впровадження державного нагляду та гарантування у сфері перестрахування, впровадження фіскальних

Рисунок 3.2 – Концепція вдосконалення ринку перестрахування в Україні.

стимулів, створення нових страхових продуктів, поглиблення співпраці з міжнародними ринками перестрахування. впровадження новітніх технологій

Також були розроблені практичні рекомендації для покращення становища ринку перестрахування в Україні. Данні рекомендації складаються з 5 основних сегментів, комплексне впровадження яких допоможе покращити становище страхових компаній, як на Українському ринку перестрахування так і на міжнародному.

На рисунку 3.3 практичні поради покращення ринку перестрахування відображено 5 основних сфер, які необхідно покращити для поліпшення ринку. Комплексне впровадження яких допоможе покращити становище страхових компаній, як на Українському ринку перестрахування так і на міжнародному.

Рисунок 3.3 – Сектори розвитку ринку перестрахування.

На рисунку 3.4 графічно відображено більш детально заходи, яких потрібно вжити для покращення в сфері законодавчої бази, державної підтримки та регулювання.

Рисунок 3.4 – Заходи для покращення в сфері законодавчої бази, державної підтримки та регулювання.

Для покращення державної підтримки та регулювання у сфері перестрахування можна вжити наступні конкретні заходи по кожній з сфер. План реформування нормативно-правової бази відображений на рисунку 3.4 потребує впровадження наступних рішень:

1. прийняття спеціального закону про перестрахування, який встановить чіткі правила роботи, включаючи вимоги до капіталу, прозорість та відповідальність;
2. впровадження обов’язкових вимог до перестрахування високих ризиків наприклад, інфраструктурних проєктів або військових ризиків;
3. гармонізація регуляторних норм із міжнародними стандартами Solvency II, IFRS 17.

Фіскальні стимули включають в себе:

1. запровадження податкових пільг для страхових і перестраховальних компаній, які працюють із високоризиковими договорами;
2. надання державних субсидій для перестрахування стратегічно важливих ризиків наприклад, природних катастроф, аграрних чи військових ризиків;

3. створення державного фонду для гарантування виплат за великими перестраховальними угодами.

Державні перестраховальні програми складаються з наступних кроків:

1. формування державного перестраховального пулу, який покриватиме складні ризики військові, соціальні чи екологічні;
2. залучення міжнародних партнерів для створення спільних державних та приватних програм перестраховування;
3. розробка програм державного співфінансування перестраховування важливих інфраструктурних проєктів.

Підтримка інновацій та цифровізації включає в себе:

1. впровадження цифрових платформ для автоматизації та моніторингу перестраховальних угод;
2. забезпечення доступу до Big Data та аналітичних інструментів для прогнозування ризиків;
3. створення державних реєстрів ризиків для полегшення перестраховальних операцій.

Посилення контролю та нагляду полягає в провадженні:

1. створення публічного реєстру перестраховальних компаній, які відповідають стандартам прозорості та фінансової стабільності;
2. регулярний перегляд та оновлення нормативів капіталізації для перестраховальників.

У сфері формування стратегічного резерву необхідними кроками є:

1. створення державного резервного фонду для покриття надзвичайних збитків у критичних ситуаціях війна, стихійні лиха та інше;
2. інвестування державного резерву в міжнародні перестраховальні компанії для диверсифікації ризиків.

Освітні та комунікаційні заходи:

1. організація навчальних програм та семінарів для страхових і перестраховальних компаній щодо міжнародних стандартів і практик;

2. проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності про можливості перестрахування серед державних і приватних організацій;

3. розробка довгострокової стратегії державного регулювання та підтримки ринку перестрахування.

Ці заходи сприятимуть формуванню прозорого, конкурентного та надійного ринку перестрахування в Україні, здатного ефективно працювати як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні.

Для ефективного залучення приватного сектору в сектор перестрахування в Україні можна реалізувати такі конкретні дії, які відображені у рисунку 3.4

Створення сприятливого бізнес-середовища полягає в створенні наступних умов:

1. скасування надмірного регуляторного навантаження, що перешкоджає входженню приватних компаній у сектор перестрахування;
2. запровадження податкових стимулів для приватних компаній, які інвестують у перестрахування, особливо у високоризикових галузях;
3. надання державних гарантій для приватних перестраховальних компаній, які беруть участь у стратегічних проєктах.

Формування публічно-приватного партнерства включає в себе:

1. створення спільних пулів перестрахування для покриття складних ризиків;
2. ініціювання програм, у яких приватні перестраховальні компанії співпрацюють із державою для забезпечення страхового покриття інфраструктурних чи соціально важливих проєктів.

Рисунок 3.5 – Заходи для ефективного залучення приватного сектору

На рисунку 3.5 запропоновані зміни у сфері залучення приватного сектору. Для покращення стану ринку перестраховування необхідно взяти заходів у сфері підтримки інновацій у приватному секторі:

1. запровадження грантів або державного співфінансування для розробки нових продуктів у сфері перестраховування, наприклад, цифрових платформ або блокчейн-рішень;
2. Заохочення використання технологій Big Data та штучного інтелекту для управління ризиками та вдосконалення аналітики у перестраховуванні.

Покращення доступу до міжнародних ринків включає в себе:

1. сприяння виходу українських приватних компаній на глобальні перестраховальні ринки, надаючи їм доступ до міжнародних платформ і конференцій;
2. організація навчальних програм і семінарів для представників приватного сектору щодо міжнародних стандартів і практик у перестраховуванні.

Створення системи прозорості та довіри потребує впровадження наступних кроків:

1. запровадження єдиної платформи для обміну інформацією між державою, страховими та перестраховальними компаніями;
2. розробка механізмів оцінки фінансової стабільності приватних перестраховальних компаній, що дозволить підвищити рівень довіри до них;
3. публічне визнання найкращих приватних перестраховальних компаній, що сприятиме їхньому престижу.

Для покращення освітніх програм та підвищення обізнаності треба:

1. проведення інформаційних кампаній серед представників бізнесу про можливості та переваги перестрахування;
2. організація програм підвищення кваліфікації для менеджерів і спеціалістів страхових компаній.

Заходи покращення інвестиційної підтримки включають в себе:

1. надання доступу до кредитних програм із пільговими умовами для компаній, які бажають розпочати діяльність у сфері перестрахування;
2. заохочення міжнародних та локальних інвесторів до співпраці з українськими приватними компаніями через конференції та форуми.

Розробка нових страхових продуктів полягає в проведенні наступних дій:

1. сприяння розвитку індивідуальних перестраховальних рішень для специфічних галузей агробізнес, енергетика, транспорт;
2. заохочення до створення продуктів, які охоплюють нові ризики, такі як кібератаки або кліматичні зміни;
3. заохочення до створення продуктів, які охоплюють нові ризики, такі як кібератаки або кліматичні зміни.

На рисунку 3.6 відображено напрямки у яких потрібно розвивати ринок перестрахування України для покращення міжнародної співпраці. Для покращення міжнародної співпраці України в секторі перестрахування доцільно реалізувати такі конкретні дії:

Розвиток регуляторного середовища включає в себе наступні зміни:

1. гармонізація законодавства з міжнародними стандартами, такими як Solvency II;
2. впровадження прозорих правил для іноземних перестраховальних компаній, які бажають працювати в Україні;
3. створення пільгових умов для участі іноземних перестраховальників у проектах з високими ризиками, зокрема військовими.

Зміцнення зв'язків із глобальними перестраховальними ринками:

1. проведення регулярних переговорів із провідними гравцями ринку, такими як Lloyd's of London, Swiss Re, Munich Re;
2. організація міжнародних конференцій та семінарів у сфері перестрахування для залучення міжнародних партнерів;
3. участь у спеціалізованих асоціаціях, як-от Geneva Association або Insurance Europe.

Розвиток локальних страхових ініціатив із міжнародним перестрахуванням:

1. створення спільних страхових пулів для покриття специфічних ризиків (наприклад, воєнних ризиків або природних катастроф);
2. впровадження механізмів перестрахування державних ризиків із залученням міжнародних компаній.

Рисунок 3.6 – Напрямки покращення співпраці з міжнародними компаніями у сфері перестрахування.

Технологічне вдосконалення:

1. використання сучасних платформ для автоматизації процесів перестрахування, таких як блокчейн для прозорості угод;
2. впровадження інструментів аналітики великих даних (Big Data) для оцінки та управління ризиками.

Фінансові стимули:

1. забезпечення державних гарантій для перестраховальних угод у стратегічних галузях наприклад транспортування зерна чи інфраструктурні проєкти;
2. впровадження податкових стимулів для міжнародних перестраховальників, які входять на український ринок.

Залучення міжнародних донорів та інвесторів:

1. ініціювання міжнародних фондів страхування та перестрахування за участі ЄС, ООН, МВФ чи Світового банку;

2. залучення донорів для створення програм страхування ризиків у соціально важливих сферах, таких як аграрний сектор чи енергетика.

Підвищення рівня обізнаності:

1. проведення інформаційних кампаній про потенціал українського ринку перестрахування серед міжнародних партнерів;

2. публікація аналітичних звітів про розвиток ринку перестрахування в Україні на глобальних платформах.

Ці заходи допоможуть створити сприятливі умови для міжнародної співпраці, збільшити довіру до українського ринку перестрахування та інтегрувати його до світової системи.

Рисунок 3.7 – Покращення ринку перестрахування у секторі сучасних технологій.

Для впровадження сучасних інструментів оцінки ризиків у ринку перестрахування можна здійснити такі конкретні дії, які відображенні у рисунку 3.7. Використання аналітики великих даних:

1. розробка державної платформи для збору та аналізу великих обсягів даних про страхові випадки, ризики та збитки;

2. створення партнерств із аналітичними компаніями для впровадження інструментів обробки великих даних;

3. автоматизація оцінки ризиків через використання алгоритмів машинного навчання, які допоможуть передбачати ймовірність великих збитків.

Впровадження геоінформаційних систем:

1. використання GIS для аналізу географічних ризиків, таких як природні катастрофи, повені, землетруси;

2. інтеграція даних GIS із страховими договорами для точнішої оцінки локальних ризиків;

3. розробка інтерактивних карт ризиків для полегшення аналізу територіального розподілу страхових випадків.

Моделювання катастрофічних ризиків:

1. використання спеціалізованого програмного забезпечення (наприклад, RMS, AIR, CoreLogic) для моделювання природних, техногенних та військових ризиків;

2. створення локалізованих моделей для врахування специфіки ризиків в Україні, таких як воєнні конфлікти чи промислові аварії;

3. регулярне оновлення моделей відповідно до нових даних і реалій.

Блокчейн для управління ризиками:

1. запровадження блокчейн-технологій для реєстрації страхових договорів та управління даними про ризики;

2. забезпечення прозорості у процесі оцінки ризиків та розрахунку страхових премій через блокчейн-платформи;

3. інтеграція смартконтрактів для автоматизації виплат у разі страхового випадку.

Створення інструментів для оцінки специфічних ризиків:

1. розробка моделей оцінки економічних ризиків, таких як політичні ризики, кібератаки чи валютні коливання;

2. впровадження спеціалізованих методик оцінки ризиків для окремих галузей (сільське господарство, транспорт, енергетика);

3. використання інструментів стрес-тестування для перевірки стійкості компаній до критичних ризиків.

Інтеграція штучного інтелекту:

1. впровадження AI для автоматичного аналізу страхових договорів, виявлення слабких місць і потенційних ризиків;

2. створення систем, які в реальному часі оцінюють зміни ризикового профілю клієнта або регіону;

3. застосування AI для оптимізації перестраховальних договорів і визначення оптимальних умов.

Навчання персоналу:

1. організація тренінгів для фахівців у сфері страхування щодо роботи з сучасними інструментами оцінки ризиків;

2. співпраця з міжнародними організаціями для обміну досвідом і найкращими практиками;

3. впровадження сертифікаційних програм для спеціалістів у сфері аналітики ризиків.

Інтеграція з міжнародними системами оцінки ризиків:

1. підключення до глобальних платформ обміну даними про ризики, таких як Oasis Loss Modelling Framework;

2. використання іноземних баз даних для оцінки специфічних ризиків, які можуть впливати на міжнародну співпрацю.

Створення національної бази даних ризиків:

1. розробка державного реєстру даних про страхові випадки, які можуть використовуватися для оцінки ризиків;

2. інтеграція бази даних із приватними перестраховальниками для підвищення точності оцінок.

Розробка мобільних додатків для моніторингу ризиків:

1. створення додатків, які допоможуть компаніям оцінювати поточний рівень ризиків у реальному часі;
2. використання додатків для сповіщення про можливі загрози або зміну ризиків у конкретному регіоні.

Ці заходи допоможуть підвищити точність і ефективність оцінки ризиків, що є основою для вдосконалення ринку перестрахування.

Рисунок 3.8 – Відображення напрямку покращення ринку перестрахування пов'язаного з війсьовими ризиками.

Для покращення роботи воєнного страхового пулу у сфері перестрахування можна вжити такі конкретні заходи, які відображені на рисунку 3.8. Створення національної нормативно-правової бази:

1. розробка окремого закону або підзаконного акта, який регламентує діяльність воєнного страхового пулу, включаючи його обов'язки, функції, механізми перестрахування;
2. встановлення чітких критеріїв відбору ризиків для страхування та перестрахування у пулі;

3. запровадження вимог до мінімального капіталу учасників пулу для забезпечення їх фінансової стабільності.

Розширення фінансових джерел:

1. фінансова підтримка з боку держави у формі прямих інвестицій або гарантій виплат за страхові випадки;
2. залучення міжнародних фінансових організацій (МВФ, Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку) для співфінансування пулу;
3. створення спільних фондів із донорами та інвесторами для забезпечення резервів пулу.

Залучення міжнародних перестраховальників:

1. підписання угод про співпрацю з провідними перестраховальними компаніями, такими як Lloyd's of London, Swiss Re, Munich Re;
2. включення пулу в глобальні програми перестраховування для розподілу великих ризиків;
3. створення умов для перестраховування у синдикатах Lloyd's, особливо для покриття ризиків транспортування вантажів чи відновлення інфраструктури.

Цифровізація процесів:

1. впровадження платформи для автоматизації управління договорами страхування та перестраховування;
2. використання аналітичних інструментів на основі Big Data для оцінки ризиків і визначення страхових тарифів;
3. створення блокчейн-рішень для прозорості та відстеження перестраховальних угод;

Розширення спектра страхових продуктів:

1. включення до пулу страхових продуктів для військових ризиків, таких як пошкодження інфраструктури, транспортування товарів у зоні бойових дій, ризики логістики;

2. розробка програм страхування для фізичних осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій;

3. створення спеціальних продуктів для страхування підприємств, які продовжують працювати в умовах конфлікту.

Управління великими збитками:

1. формування системи перестрахування катастрофічних ризиків (Catastrophe Risks) із залученням міжнародних перестраховальників;

2. розробка механізмів для швидкого реагування на великі страхові випадки (наприклад, стихійні лиха, руйнування об'єктів);

3. забезпечення гнучкості тарифів і умов договорів залежно від рівня ризику.

Підвищення прозорості діяльності пулу:

1. регулярна публікація звітів про діяльність пулу, включаючи обсяги перестрахування, фінансові результати та ефективність управління ризиками;

2. залучення незалежних аудиторів для перевірки фінансової діяльності пулу;

3. створення онлайн-платформи для доступу до інформації про умови страхування та перестрахування в пулі.

Навчання та підготовка персоналу:

1. організація тренінгів для співробітників пулу щодо сучасних підходів у перестрахуванні та управлінні воєнними ризиками;

2. співпраця з міжнародними експертами для підвищення кваліфікації спеціалістів пулу;

3. проведення інформаційних кампаній для учасників ринку страхування щодо роботи пулу.

Покращення взаємодії з державними структурами:

1. налагодження співпраці з урядовими установами для ефективного обміну інформацією щодо ризиків і потреб у страхуванні;

2. інтеграція роботи пулу з державними програмами відновлення інфраструктури;

3. спільна робота над плануванням страхового покриття для критичних об'єктів державної інфраструктури.

Створення резервного фонду катастрофічних ризиків:

1. формування резервів, які дозволять покривати значні збитки в умовах високого ризику;

2. інвестування частини резервів у міжнародні фінансові інструменти для забезпечення їхньої надійності та збереження.

Ці заходи сприятимуть покращенню ефективності, стійкості та надійності воєнного страхового пулу в Україні.

3.2 Рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правових засад забезпечення регулювання ринку перестрахування в умовах новітніх викликів

Галузь перестрахування, є одним з ключових способів забезпечення фінансової стійкості та ефективного функціонування страхових компаній України. Як і інші елементи фінансової системи перестрахування діє в межах законодавчої бази, і реформування галузі на законодавчому рівні є початком для ефективного розвитку. Від змін у законодавстві можна очікувати наступного ефекту:

1. підвищення стійкості ринку перестрахування до новітніх викликів;

2. зростання рівня довіри до українських перестраховальників на міжнародній арені;

3. розширення спектра послуг і доступу до перестраховальних продуктів;

4. посилення інтеграції українського ринку перестрахування до глобальної екосистеми.

На рисунку 3.9 відображенні сектори законодавства, які потрібно покращити для покращення становища ринку перестрахування в Україні.

Гармонізація законодавства із міжнародними стандартами, а саме впровадження стандартів Solvency II для посилення фінансової стійкості перестраховувальних компаній через встановлення вимог до капіталу та ризик-менеджменту, адаптація до рекомендацій IAIS, зокрема щодо регулювання перестраховувальників, оцінки ризиків та звітності та Інтеграція принципів екологічного, соціального та корпоративного управління у регулювання перестрахування дозволить не тільки покращити та спростити співпрацюю Українських страховиків з міжнародними перестраховиками а і дозволить вітчизняним перестраховим компаніям вийти на світовий ринок. Такі зміни позитивно впливатимуть, як на кількість суб'єктів перестрахових відносин так і на кількість страхових премій отриманих в цій галузі і в цілому на ринок перестрахування.

Розширення державного регулювання для управління воєнними та катастрофічними ризиками, має проявлятися у створенні спеціалізованих державних органів або підрозділів для нагляду за перестрахуванням катастрофічних ризиків і ризиків, пов'язаних із війною. Розробкою законодавства для стимулювання участі перестраховувальних компаній у покритті катастрофічних ризиків через національні страхові пули та запровадження державних гарантій для перестрахування воєнних ризиків і ризиків тероризму. Такі зміни стимулюватимуть страхові компанії до розробки нових продуктів та нададуть впевненості у їх реалізації через державні фонди перестрахування.

Рисунок 3.9 – Сектори вдосконалення законодавства у сфері перестраховування.

Посилення вимог до прозорості та звітності через зобов'язання перестраховувальних компаній дотримуватись міжнародних стандартів фінансової звітності наприклад, IFRS 17 для страхового сектору, впровадження електронних платформ для подання звітності та обміну даними між страховими компаніями, перестраховувальниками та регуляторами та забезпечення прозорості перестраховувальних угод для запобігання недобросовісним практикам. Це необхідні зміни у сфері нагляду та регулювання необхідні для спрощення процесу перестраховування та зменшення операційних витрат у цій сфері.

Вдосконалення системи регуляторного нагляду, необхідно запровадити ризик-орієнтований підхід до нагляду за перестраховувальниками, що дозволяє оцінювати ризики на рівні компанії та ринку загалом. Використання цифрових технологій для моніторингу діяльності перестраховувальних компаній у режимі реального часу та налагодження співпраці з міжнародними регуляторами для обміну інформацією щодо глобальних

перестраховувальників. Ці зміни дозволять простіше відслідковувати діяльність суб'єктів перестрахування, як українських так і закордонних.

Також необхідним є стимулювання перестрахування через фіскальну політику, надання податкових пільг для перестраховувальників, які беруть участь у страхуванні високоризикових галузей, таких як агросектор чи інфраструктурні проєкти та запровадження державних субсидій для стимулювання перестрахування критичних ризиків, таких як природні катастрофи чи воєнні конфлікти. Ці дії в свою чергу потрібні для покращення фінансової стабільності страхових компаній та додаткова мотивація для створення нових страхових продуктів.

Для збільшення залучення міжнародних перестраховувальних компаній необхідно провести спрощення процедур входу на український ринок для провідних міжнародних перестраховувальників. Укладання міждержавних угод для полегшення перестрахування ризиків через глобальні ринки, такі як Lloyd's або Swiss Re. Розробка механізмів співпраці між національними та міжнародними перестраховувальниками для покриття масштабних ризиків. Ці заходи дозволять зменшити навантаження на українських перестраховиків у галузі високоризикового перестрахування та допоможе у розвитку загального ринку перестрахування в Україні.

Запровадження централізованої бази даних для обліку ризиків, страхових випадків та перестраховувальних угод із використанням технологій Big Data, інтеграція бази даних із міжнародними інформаційними системами для аналізу глобальних трендів і ризиків та використання даних для розробки моделей оцінки ризиків та аналізу ефективності перестрахування — є необхідними елементами для Створення національної бази даних ризиків.

Також актуальним є впровадження іноваційних механізмів перестрахування. Впровадження інструментів ALM управління активами та зобов'язаннями, для зменшення ризиків фінансової нестабільності. Використання страхових облігацій Insurance-Linked Securities, ILS для передачі катастрофічних ризиків інвесторам та Розробка стандартів для

перестраховування ризиків, пов'язаних із кібератаками, екологічними катастрофами та пандеміями.

Необхідним реформуванням законодавства у сфері перестраховування є також зміни у сфері розвитку професійної освіти. Необхідно внести вимоги до перестраховувальних компаній регулярно підвищувати кваліфікацію своїх співробітників у сфері управління ризиками та нормативного забезпечення. Організація навчальних програм для фахівців із перестраховування в партнерстві з міжнародними організаціями IAIS, World Bank та проведення конференцій і форумів для обговорення новітніх викликів у сфері перестраховування. Такі зміни дозволять змінити не лише ринкове середовище, а і кадровий склад суб'єктів перестраховування, що матиме позитивний склад на стан ринку перестраховування в цілому.

Впровадження регуляції для стимулювання сталого страхування, а саме законодавче закріплення вимог до перестраховування ризиків, пов'язаних зі зміною клімату, через створення спеціалізованих фондів та сприяння розвитку "зеленого страхування" шляхом впровадження екологічних критеріїв у перестраховувальні договори.

3.3 Очікуванні зміни в становищі ринку перестраховування в Україні на основі впровадження рекомендацій

Економічне становище України під впливом Covid-19 та війни зазнало суттєвих втрат, це також стосується і ринку перестраховування. У розділі 3.1 було створено концепцію вдосконалення сфери перестраховування в умовах новітніх викликів. На основі впровадження запропонованих змін очікується суттєве покращення, як середовища ринку так і стану його суб'єктів.

Очікується підвищення фінансової стійкості ринку перестраховування, через запровадження стандартів Solvency II. Данні стандарти встановлюють чіткі вимоги до капіталу перестраховувальних компаній для покриття можливих збитків навіть у кризових ситуаціях. Також підвищення мінімальних капітальних вимог для нових та існуючих перестраховувальних

компаній дозволить зменшити кількість суб'єктів перестрахування, але збільшить фінансову стійкість та надійність перестрахування.

Фінансова підтримка від держави у формі субсидій або гарантій для перестраховальників та створення державного резервного фонду перестрахування для покриття великих збитків у випадку природних катастроф, воєнних дій чи економічних криз дозволить зменшити навантаження на перестрахові компанії, що стимулюватиме розвитку нових страхових продуктів та збільшення кількості відносин на ринку перестрахування.

Залучення іноземного капіталу через випуск облігацій, пов'язаних із перестрахуванням Insurance-Linked Securities, ILS, які дозволяють залучати кошти інвесторів для управління катастрофічними ризиками та збільшення перестраховальної ємності через співпрацю з глобальними перестраховальними ринками, такими як Lloyd's або Swiss Re — ці заходи дозволять за рахунок іноземного капіталу збільшити фінансову стійкість українського ринку перестрахування.

Також фінансова стійкість зростає за рахунок покращення управління ризиками. Використання даних про природні катастрофи або ринкові показники для швидкого розрахунку страхових виплат, що знижує операційні витрати. А в свою чергу використання технологій Big Data та штучного інтелекту поліпшать оцінки ризиків і прогнозування збитків для підвищення точності калькуляції перестраховальних премій. Також зменшення операційної вартості перестрахування можна досягти через впровадження цифрових платформ для управління перестраховальними угодами та зниження витрат на їх адміністрування та впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, таких як IFRS 17, для покращення управління фінансовими потоками.

Можливість співфінансування програм перестрахування, участь МВФ, Світового банку чи ЄБРР у програмах розвитку перестрахування, особливо у високоризикових галузях дозволить не лише запровадити світовий досвід, а і

дозволить зменшити кількість витрат українських перестрахових компаній. Також залучення грантів та кредитів для забезпечення стабільності перестраховальних компаній у періоди економічних потрясінь дозволить гарантувати фінансову стабільність перестрахового ринку.

Від розвитку регулятивної інфраструктури варто очікувати покращення у регулярному стрес-тестуванні перестраховальників для оцінки їхньої здатності витримувати значні збитки.

Також запровадження національних перестраховальних пулів для зменшення ризиків окремих компаній та розширення спектра перестраховальних продуктів, що дозволить краще диверсифікувати портфель ризиків дозволить покращити фінансове становище суб'єктів перестрахування.

Ці покращення забезпечать більшу стійкість ринку до зовнішніх та внутрішніх викликів, дозволять ефективніше управляти фінансовими ресурсами та підвищать конкурентоспроможність українських перестраховальників.

Відповідно до концепції, очікується підвищення рівня прозорості та відповідності міжнародним стандартам на основі впровадження стандартів Solvency II та IFRS 17. Забезпечення прозорості у фінансовій звітності та управлінні ризиками підвищить довіру міжнародних партнерів до українських перестраховальників. Регуляторний контроль за діяльністю перестраховальних компаній відповідно до міжнародних практик посилить їхню репутацію на глобальному ринку.

Легший доступ до українського ринку для міжнародних перестраховальників, таких як Lloyd's або Swiss Re, сприятиме зміцненню довіри до українського перестраховального ринку. Співпраця з урядами інших країн для забезпечення взаємодії між перестраховальниками сприятиме розширенню партнерських відносин. А забезпечення можливості покриття великих ризиків збільшить спроможність українських перестраховальників обслуговувати міжнародні угоди. Впровадження

блокчейну та Big Data для автоматизації та моніторингу перестраховальних угод забезпечить вищий рівень довіри до обробки даних. Розширення співпраці з міжнародними організаціями наприклад, у Geneva Association або Insurance Europe, що посилить зв'язки з глобальними гравцями. Та активні дії у галузі боротьби з псевдоперестрахованням, впровадження чітких стандартів дозволить уникнути недобросовісних практик, що зміцнить репутацію українських перестраховальників. Очікується, що на основі цих змін український ринок перестраховання стане більш відкритий до співпраці з іноземними компаніями, збільшення обсягів міжнародних перестраховальних угод, розширення географії діяльності українських перестраховальників. Очікується також зростання частки міжнародних клієнтів серед українських перестраховальних компаній та формування позитивного іміджу України як надійного партнера на глобальному ринку перестраховання.

Запровадження концепції дозволить розширити спектр страхових продуктів. Як відповідь на сучасні проблеми, очікується запровадження нових страхових продуктів для покриття ризиків, які виникають через зміну клімату, кібератаки, терористичні загрози чи пандемії. Страховики зможуть залучати компанії, які раніше не використовували перестраховання через обмеженість продуктів. Очікується також збільшення конкуренції пропонування унікальних продуктів, таких як параметричне страхування чи страхування катастрофічних ризиків, допоможе конкурувати з міжнародними перестраховальниками. Також продукти, адаптовані до специфічних потреб, зроблять українських перестраховальників більш привабливими для глобальних партнерів. Як наслідок можна очікувати збільшення кількості страхових премій. Завдяки новим продуктам зросте кількість договорів перестраховання, що приведе до збільшення фінансових потоків у галузі. А різноманітність продуктів допоможе перестраховальникам зменшити залежність від традиційних страхових сегментів, таких як автострахування. Також впровадження нових продуктів для страхування особистих ризиків,

пов'язаних із війною чи катастрофами, підвищать рівень соціального захисту, а захищеність бізнесу від зупинки діяльності чи втрат прибутків сприятиме стабільності економіки загалом.

У концепції також предсталенні заходи для збільшення прозорості ринку, які в свою чергу мають покращити репутацію ринку перестрахування. Прозорість перестрахувальних угод і фінансової звітності підвищить довіру до українських перестрахувальників з боку іноземних компаній і інвесторів. Публічний доступ до інформації про угоди та фінансові показники допоможе уникнути недобросовісної конкуренції та звинувачень у непрозорих практиках. Також за рахунок використання цифрових платформ для управління перестрахувальними угодами та впровадження електронної звітності можна очікувати зменшення кількості операційних витрат та спростить обмін інформацією між учасниками ринку.

Важливим також є сектор боротьби з недобросовісними перестраховиками через прозорість угод, яка дозволить швидше ідентифікувати недобросовісні практики, які завдають шкоди фінансовій системі. Також запровадження публічного реєстру перестрахувальних компаній з вимогами до їхньої фінансової стабільності допоможе уникнути співпраці з ненадійними партнерами.

На основі впровадження екологічних, соціальних та корпоративних принципів ESG у перестрахувальну діяльність очікуються зміни у розробці нових страхових продуктах. Можна очікувати створення нових напрямків екологічного страхування та створення продуктів для покриття ризиків, пов'язаних зі зміною клімату наприклад, страхування від повеней, посух, ураганів. Використання страхових інструментів для фінансування екологічно сталих проєктів, таких як відновлювальна енергетика чи енергоефективність. Також наслідком ухвалення даних змін стане впровадження екологічних критеріїв у перестрахувальні договори, зниження тарифів для страхування проєктів, які сприяють зменшенню викидів парникових газів та обмеження покриття для проєктів, пов'язаних із видобуванням викопного палива. Для

регулювання такого виду перестрахування, має бути створений спеціалізований фонд для управління екологічними ризиками, резерв для покриття збитків від природних катастроф на основі залучення грантів і кредитів від організацій, таких як Світовий банк, для підтримки страхування кліматичних ризиків.

Зміни торкнулись і сфери освіти та кадрів, на основі концепції можна очікувати підвищення професійного рівня спеціалістів, збільшення кількості спеціалістів з глибокими знаннями у сфері оцінки ризиків, які зможуть точніше аналізувати та укладати перестраховальні договори. Освічені кадри ефективніше інтегрують сучасні технології Big Data, блокчейн, AI у роботу компаній. Такі зміни в свою чергу призводять до зростання міжнародної конкурентоспроможності. Отримання кваліфікаційних сертифікатів, таких як Chartered Insurance Institute, сприятиме визнанню українських фахівців на міжнародному рівні. А підвищення кваліфікації персоналу збільшить довіру міжнародних перестраховальників до українських компаній. Покращення якості кадрів у сфері перестрахування також призведе до вдосконалення внутрішніх процесів, збільшення ефективності управління ризиками та підвищення продуктивності. Освічені спеціалісти зможуть розробляти складні перестраховальні програми для покриття високоризикових угод. А співробітники з новими навичками швидше оброблятимуть договори та пропонуватимуть кращі рішення.

Підводячи підсумок, від запропонованих змін варто очікувати збільшення фінансової стабільності, що як результат проявлятиметься у зниженні ризиків банкрутства перестраховальних компаній, підвищення надійності ринку перестрахування та можливості покриття масштабних ризиків. Зміни у секторі державного регулювання та прозорості ринку, призведуть до покращення довіри серед клієнтів та партнерів, зниження операційних витрат та усунення недобросовісних практик у сфері перестрахування. Сектор страхових послуг матиме наступні зміни: рапровадження нових продуктів для страхування ризиків, пов'язаних із

кліматом, кібератаками, терористичними загрозами та пандеміями та розробка параметричних страхових продуктів та екологічного страхування. Як наслідок можна очікувати наступні результати: різноманітність продуктів дозволить диверсифікувати портфель ризиків, збільшення обсягу страхових премій та підвищення рівня соціального захисту населення.

У концепції присутні зміни, які матимуть позитивний вплив на міжнародну співпрацю. Очікуванні зміни полягають у зростанні обсягів міжнародних перестраховальних угод та формуванні позитивного іміджу України як надійного партнера на світовому ринку. Від міжнародної співпраці та запровадження нових технологій прогнозується підвищення точності оцінки ризиків, зменшення часу та витрат на укладання угод та посилення конкурентоспроможності українських перестраховальників.

Не залишаються без змін і кадри суб'єктів перестраховування. Від змін зазначених у концепції очікується підвищення якості андеррайтингу та управління ризиками та зростання міжнародної конкурентоспроможності українських фахівців.

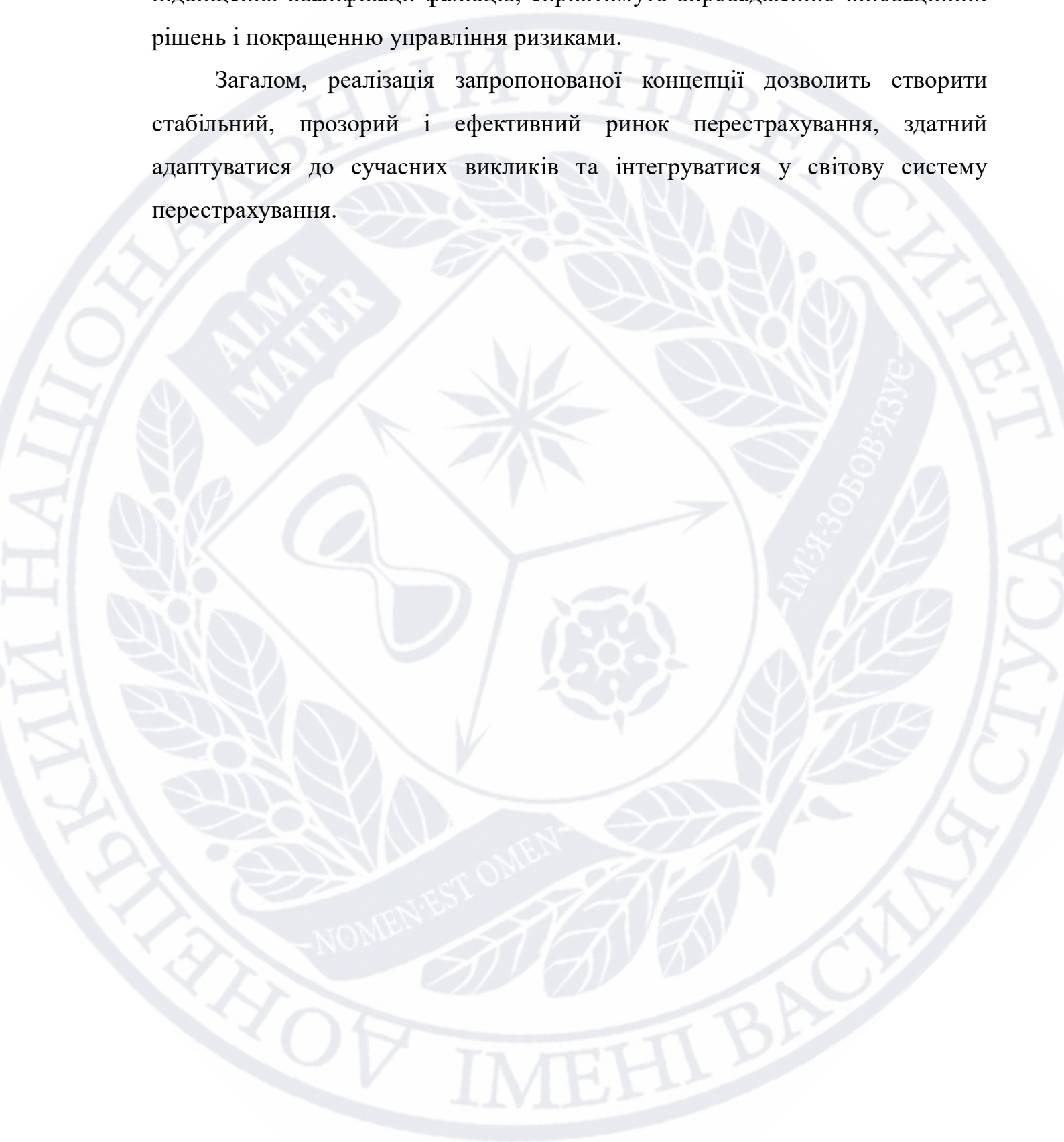
Висновки розділ 3

Підводячи підсумок, третій розділ роботи охоплює перспективи розвитку ринку перестраховування в Україні в умовах сучасних викликів та глобалізації. У ньому запропоновано концепцію вдосконалення галузі, що включає заходи щодо гармонізації законодавства з міжнародними стандартами, стимулювання інновацій, підвищення прозорості ринку та зміцнення міжнародної співпраці. Особливу увагу приділено впровадженню стандартів Solvency II, розвитку державного регулювання, підтримці високоризикових секторів через субсидії та державні гарантії, а також використанню сучасних технологій для аналізу ризиків.

Очікувані результати включають зростання фінансової стійкості та конкурентоспроможності ринку, збільшення обсягів перестраховальних угод, запровадження нових страхових продуктів, таких як параметричне страхування та екологічне страхування, а також підвищення рівня

соціального захисту населення. Зміни в кадровому складі, зокрема підвищення кваліфікації фахівців, сприятимуть впровадженню інноваційних рішень і покращенню управління ризиками.

Загалом, реалізація запропонованої концепції дозволить створити стабільний, прозорий і ефективний ринок перестрахування, здатний адаптуватися до сучасних викликів та інтегруватися у світову систему перестрахування.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання магістерської роботи було проведено комплексне дослідження теоретичних, методичних та практичних аспектів ринку перестраховування в Україні у складні економічні часи. Особливу увагу було приділено аналізу сучасних тенденцій притаманних українському ринку перестраховування у часи новітніх викликів.

Розділ 1.1 присвячений розкриттю сутності перестраховування як економічної категорії та базової діяльності страхових компаній, яка має важливе значення для забезпечення стабільності страхового ринку. Було визначено суть перестраховування, як механізм перерозподілу ризиків між страховиками та перестраховиками з метою зменшення навантаження на капітал страхових компаній, також дослідження показало, що основою перестраховувальної діяльності є договірні відносини, які забезпечують передачу частини зобов'язань страховика на перестраховика, що сприяє підвищенню фінансової стійкості. Було визначено також основні функції. Цей розділ створює базу для розуміння ролі перестраховування в забезпеченні фінансової стійкості страхового ринку та є основою для подальшого аналізу сучасних тенденцій і розробки рекомендацій щодо вдосконалення ринку в умовах новітніх викликів.

Пункт 1.2 роботи зосереджений на аналізі впливу економічного середовища на ринок перестраховування, враховуючи макроекономічні фактори, такі як інфляція, відсоткові ставки, валютні коливання та регуляторні зміни. Зокрема, досліджено, що економічний занепад знижує попит на перестраховувальні послуги через обмеження витрат бізнесу та фізичних осіб, водночас посилюючи потребу в страхуванні специфічних ризиків, таких як бізнес-перерви чи кредитні дефолти. Інфляція підвищує номінальну вартість об'єктів перестраховування, збільшуючи витрати на перестраховування та впливаючи на маржу страховиків. Відсоткові ставки впливають на інвестиційні доходи перестраховиків: зростання ставок

збільшує дохідність, тоді як низькі ставки змушують шукати альтернативні джерела доходу. Валютні коливання особливо значущі для міжнародних перестраховальників, адже вони впливають на виплати за договорами перестрахування у різних валютах. Законодавчі обмеження, такі як регулювання валютних операцій та ліцензування, також мають істотний вплив на ринок перестрахування, особливо в умовах війни та економічної нестабільності. У результаті, економічне середовище визначає динаміку попиту, фінансову стійкість та можливості для інновацій у сфері перестрахування, вимагаючи адаптації стратегій компаній до поточних умов.

У пункті 3 першого розділу були досліджені методологічні засади формування ринку перестрахування в Україні базуються на поступовому розвитку законодавчої бази, впровадженні міжнародного досвіду та адаптації до сучасних вимог. Основні етапи становлення цього ринку охоплюють формування основ, стабілізацію, розвиток традиційного перестрахування та його трансформацію для відповідності глобальним стандартам. У початковий період становлення бракувало спеціалізованих перестраховиків, а обсяги перестраховальних операцій були незначними, що зумовило переважну передачу ризиків між страховиками. Протягом наступних етапів було розроблено механізми державного регулювання, які включали ліцензування, вимоги до страхових резервів і створення перших перестраховальних компаній. Водночас, значна частина ризиків передавалася міжнародним перестраховикам через відсутність достатнього капіталу вітчизняних компаній. Декрет Кабінету Міністрів 1993 року став першою спробою систематизувати ринок, але мав обмеження, зокрема, заборону на діяльність іноземних страхових компаній, що затримало інтеграцію України в міжнародний ринок. Подальший розвиток методології передбачав стандартизацію перестрахових послуг, запровадження міжнародних практик та створення механізмів державної підтримки. Адаптація до нових викликів включає покращення взаємодії з міжнародними партнерами, посилення державного контролю та стимулювання участі приватного сектору, що сприяє

формуванню конкурентного, прозорого та стабільного ринку перестрахування.

У другому розділі пункті один був проведений аналіз діяльності страхових компаній на ринку перестрахування України у 2018–2023 роках. Данні аналізу свідчать про суттєві зміни, спричинені економічними та геополітичними факторами. Попри складні умови, загальні активи страхових компаній продовжували зростати, що відображає їх адаптацію до викликів, таких як пандемія та війна. Разом з тим, структура перестрахування значною мірою залежить від співпраці з міжнародними партнерами через недостатній рівень капіталізації вітчизняних компаній. Значна частина премій передається нерезидентам, особливо у сферах страхування майна, аграрних ризиків та великих інфраструктурних проєктів.

Період пандемії (2020–2021 роки) призвів до скорочення обсягів страхових премій і зростання перестраховальних витрат, тоді як 2022 рік позначився різким зменшенням валових премій через воєнні дії. Війна зумовила зростання попиту на перестрахування, водночас підвищивши тарифи на 20–40% через збільшення ризиків. Серед основних видів перестрахування залишаються майнове страхування, аграрні ризики та інфраструктурні об'єкти, що є ключовими для економіки України.

Національний банк України значно впливає на ринок перестрахування, регулюючи співпрацю з іноземними перестраховиками та встановлюючи вимоги до їхніх рейтингів. Водночас зміни у законодавстві сприяють гармонізації з міжнародними стандартами, хоча війна та економічна нестабільність обмежують можливості для подальшого розвитку. Загалом, ринок перестрахування демонструє стійкість і адаптивність, залишаючись ключовим інструментом для зменшення ризиків у складних умовах.

У пункті 2.1 проаналізовані сучасні тенденції у сфері перестрахування. в Україні тенденції демонструють складність і багатогранність цього ринку, що розвивається під впливом глобальних економічних та політичних викликів. Війна та економічна криза спричинили значне зростання попиту на

спеціалізоване перестрахування, особливо у сферах відновлення інфраструктури, аграрних ризиків та захисту від катастрофічних подій. Разом із цим підвищилися тарифи на перестрахування, що ускладнює доступ до цих послуг для менш капіталізованих компаній. Роль міжнародних перестраховиків залишається ключовою, оскільки вони забезпечують покриття великих ризиків, недоступних для вітчизняних компаній. Україна активно співпрацює з такими глобальними лідерами, як Swiss Re, Munich Re, та Lloyd's of London, що сприяє впровадженню міжнародних стандартів і підвищенню стабільності ринку.

Інновації, включаючи використання штучного інтелекту, аналіз великих даних та блокчейн, поступово змінюють підходи до перестрахування, роблячи цей ринок більш ефективним і прозорим. Водночас гармонізація українського законодавства з європейськими стандартами, зокрема Solvency II, створює базу для подальшої інтеграції до глобального ринку перестрахування.

Загалом, український ринок перестрахування перебуває у стані трансформації, спричиненої як внутрішніми викликами, так і зовнішніми змінами, що відкриває нові можливості для розвитку та міжнародної співпраці.

Пункт 2.3 присвячений становищу ринку перестрахування. Оцінка становища ринку перестрахування в Україні показує його динамічність та адаптацію до сучасних викликів, таких як пандемія, війна, економічна нестабільність та посилення регуляторних вимог. З 2018 по 2023 рік спостерігалось значне зростання співпраці з міжнародними перестраховиками, що забезпечувало покриття великих ризиків, недоступних для вітчизняних компаній. Водночас у 2022 році воєнні дії спричинили падіння валових премій на 60%, проте у 2023 році ринок почав відновлюватися.

Основними видами перестрахування залишаються майнові ризики, аграрне страхування та страхування інфраструктурних об'єктів, попит на які

значно зріс у воєнний період. Високий рівень ризиків зумовив підвищення тарифів на перестрахування на 20–40%, що стало викликом для багатьох страхових компаній. Попри це, інновації, такі як аналіз великих даних, штучний інтелект і блокчейн, сприяють автоматизації процесів та підвищенню прозорості перестраховальних операцій.

Адаптація до європейських стандартів, зокрема запровадження положень директиви Solvency II, забезпечує гармонізацію ринку з глобальними вимогами, проте регуляторні обмеження та економічні виклики залишаються стримуючими факторами. Загалом, ринок перестрахування в Україні демонструє поступове відновлення, інтеграцію до міжнародного середовища та потенціал для подальшого зростання, особливо в умовах стабілізації економічної та політичної ситуації.

У розділі 3.1 була розроблена концепція вдосконалення ринку перестрахування. Концепція покращення становища ринку перестрахування в Україні охоплює стратегічні заходи, спрямовані на підвищення ефективності, стійкості та міжнародної конкурентоспроможності галузі. Основними аспектами є реформування законодавчої бази з метою гармонізації з міжнародними стандартами, такими як Solvency II, впровадження прозорих правил для іноземних перестраховиків і розвиток національних перестраховальних пулів. Це створить умови для покращення фінансової стабільності компаній та розширення спектра страхових продуктів.

Особлива увага приділяється стимулюванню інновацій, включаючи використання технологій, таких як блокчейн, аналіз великих даних і автоматизація процесів. Це сприятиме оптимізації взаємодії між страховиками та перестраховиками, зменшенню витрат і підвищенню швидкості укладання договорів.

Державна підтримка передбачає створення пільгових умов для перестрахування високоризикових об'єктів, таких як інфраструктурні проєкти, через надання кредитних програм, субсидій і податкових стимулів. Співпраця з міжнародними перестраховиками та організація регулярних

семінарів, конференцій і переговорів забезпечать обмін досвідом і доступ до глобального ринку.

Розробка нових страхових продуктів, зокрема для покриття ризиків, пов'язаних із кібербезпекою чи змінами клімату, дозволить адаптувати ринок до сучасних викликів. Загалом концепція передбачає формування конкурентного, прозорого та надійного ринку перестрахування, здатного ефективно функціонувати в умовах глобалізації.

У розділі 3.2 були дослідженні рекомендації для покращення законодавчої бази сектору перестрахування. Рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правових засад регулювання ринку перестрахування в Україні спрямовані на створення стабільного, прозорого та конкурентного середовища. Основні заходи передбачають гармонізацію законодавства з міжнародними стандартами, зокрема Solvency II, що дозволить покращити управління ризиками та фінансову стійкість перестраховальних компаній. Також важливим є запровадження обов'язкових вимог для перестрахування високоризикових проєктів, таких як інфраструктурні чи військові об'єкти.

Пропонується впровадження сучасних цифрових технологій для моніторингу діяльності перестраховиків у режимі реального часу, що забезпечить прозорість операцій і спрощення регуляторних процедур. Водночас запровадження податкових стимулів та субсидій для перестрахування критичних ризиків, таких як природні катастрофи чи воєнні конфлікти, підвищить привабливість галузі для інвесторів.

Рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правових засад регулювання ринку перестрахування в Україні спрямовані на створення стабільного, прозорого та конкурентного середовища. Основні заходи передбачають гармонізацію законодавства з міжнародними стандартами, зокрема Solvency II, що дозволить покращити управління ризиками та фінансову стійкість перестраховальних компаній. Також важливим є

запровадження обов'язкових вимог для перестраховування високоризикових проєктів, таких як інфраструктурні чи військові об'єкти.

Пропонується впровадження сучасних цифрових технологій для моніторингу діяльності перестраховиків у режимі реального часу, що забезпечить прозорість операцій і спрощення регуляторних процедур. Водночас запровадження податкових стимулів та субсидій для перестраховування критичних ризиків, таких як природні катастрофи чи воєнні конфлікти, підвищить привабливість галузі для інвесторів.

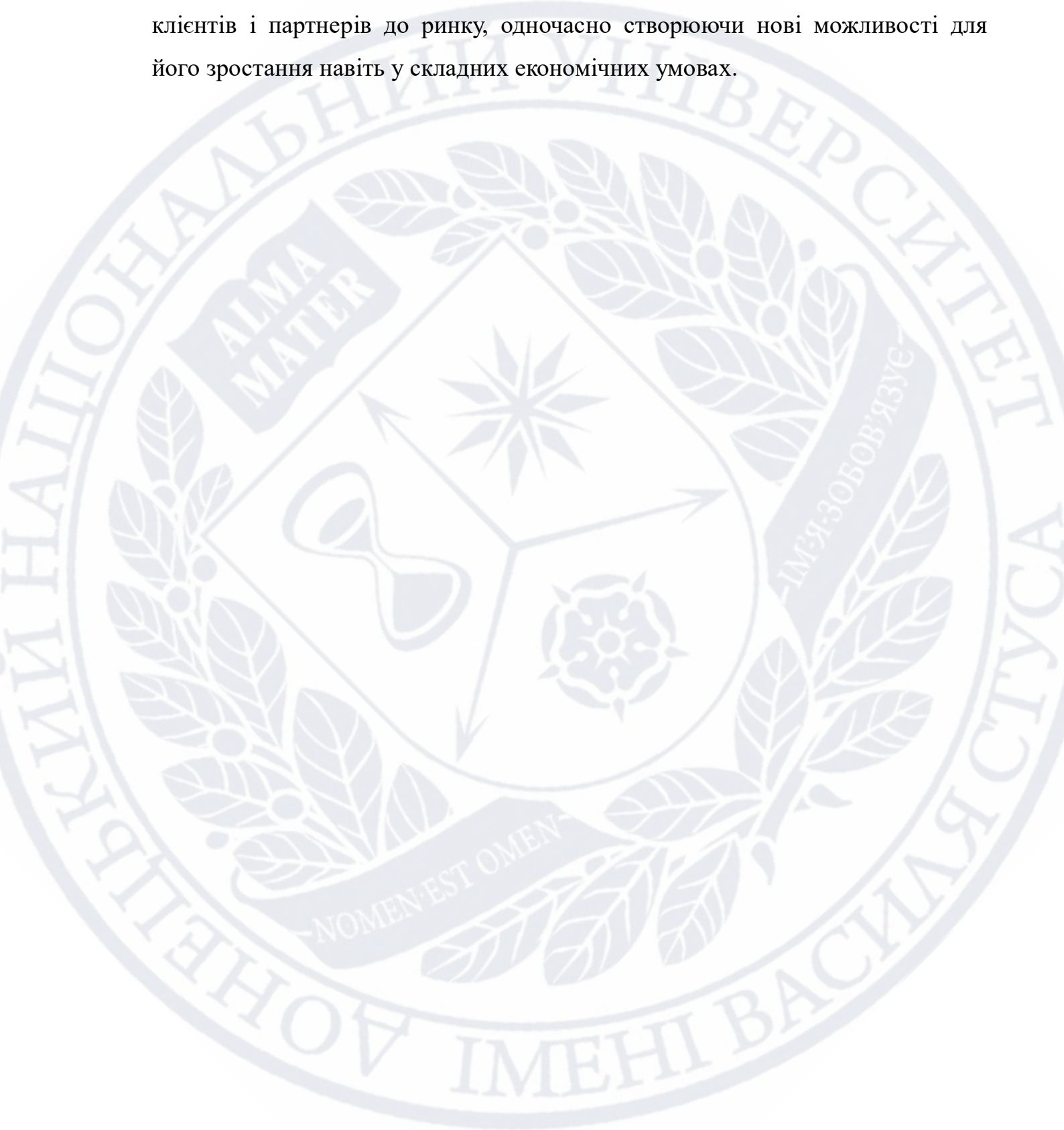
Зміцнення міжнародної співпраці шляхом участі у глобальних асоціаціях, переговорів із ключовими гравцями ринку та організації міжнародних конференцій сприятиме інтеграції українського ринку до глобальної екосистеми перестраховування. Загалом, ці рекомендації спрямовані на підвищення довіри до українських перестраховувальників, розширення спектра послуг і забезпечення фінансової стійкості ринку.

У пункті 3.3 відображенні очікуванні наслідки від втілення запропонованої концепції. Очікувані зміни у становищі ринку перестраховування в Україні, основані на впровадженні запропонованих рекомендацій, охоплюють суттєві покращення в фінансовій стійкості, міжнародній співпраці та інноваціях. Перш за все, впровадження стандартів Solvency II зміцнить фінансову стабільність, встановлюючи жорсткі вимоги до капіталізації перестраховувальних компаній, що забезпечить їхню стійкість навіть у кризових ситуаціях. Також очікується підвищення надійності та прозорості ринку через удосконалення регуляторної бази.

Значне зростання обсягів міжнародних перестраховувальних угод сприятиме формуванню позитивного іміджу України як надійного партнера на світовому ринку. Це дозволить зменшити витрати на укладання договорів, підвищити точність оцінки ризиків і забезпечити кращу інтеграцію українських перестраховувальників до глобальної екосистеми.

Впровадження нових страхових продуктів, таких як екологічне страхування та захист від кіберризиків, а також розвиток параметричних

страхових продуктів сприятимуть диверсифікації ризиків, збільшенню страхових премій і розширенню спектра послуг. Усе це зміцнить довіру клієнтів і партнерів до ринку, одночасно створюючи нові можливості для його зростання навіть у складних економічних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про страхування” №2745-III за станом на 1 грудня 2008 року URL: www.rada.gov.ua (дата звернення: 30.10.2024).
2. Шумелда Я.П. Страхування: навч. посіб. Видання друге, розширене Я.П. Шумелда. К.: Міжнародна агенція “БІЗОН”, 2007. 384с (дата звернення: 30.10.2024).
3. Базилевич В.Д. Страхування: підруч. В.Д. Базилевич. К.: Знання, 2008. 1019с. (дата звернення: 30.10.2024).
4. Супрун Л.В. Поняття перестраховальної діяльності та перестрахової компанії Л.В. Супрун Наукові записки. Том 53. Юридичні науки, 2006. С.101-104. (дата звернення: 30.10.2024).
5. Вербицька П. Деякі теоретичні аспекти перестраховання П. Вербицька Фінанси. 1998. №12. С.35-37. (дата звернення: 30.10.2024).
6. Боженко А. С. Аналіз кон’юнктури ринку перестраховання і умовах волатильної світової економіки А. С. Боженко Збірник наукових праць «Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України». – 2014. № 38. С. 315-328. (дата звернення: 31.10.2024).
7. Американське бюро економічного аналізу URL: <https://www.bea.gov/data/gdp> (дата звернення: 02.11.2024).
8. Волошина А. П. Фактори розвитку перестраховання в Україні А. Волошина Страхова справа. 2013. №1 (29). С. 43. (дата звернення: 02.11.2024).
9. Третяк К. В. Ринок перестраховання в Україні: формування та перспективи розвитку: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук 2016. с. 140. (дата звернення: 02.11.2024).
10. Кострач Л. М., Рудь Л. О. Тенденції розвитку страхових компаній в Україні Л.М. Кострач, Л.О. Рудь Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2015 .№2. 135-154. (дата звернення: 08.11.2024).

11. Закон України «Про страхування» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47-93> (дата звернення: 08.11.2024).
12. Закон України «Про затвердження Інструкції про умови ліцензування страхової діяльності на території України та контролю за їх дотриманням» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0084-93> (дата звернення: 11.11.2024).
13. Савчук С. П. Перспективи розвитку перестрахування в Україні С. П. Савчук Ефективна економіка. 2018. №3. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5937> (дата звернення: 11.11.2024).
14. Закон України «Про затвердження Положення про порядок здійснення операцій з перестрахування» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1290-96-%D0%BF> (дата звернення: 11.11.2024).
15. Закон України «Про затвердження Порядку засвідчення довідок про перестрахове відшкодування (виплату) за договором перестрахування, укладеним з перестраховальником-нерезидентом» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0568-10#Text> (дата звернення: 11.11.2024).
16. Закон України «Про затвердження Вимог до рейтингів фінансової надійності (стійкості) страховиків та перестраховиків-нерезидентів та порядку їх підтвердження та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1285-13> (дата звернення: 11.11.2024).
17. Александрова М. М. Страхування: навч. посіб. М. М. Александрова. – К. : ЦУЛ, 2002. – 208 с. (дата звернення: 18.11.2024).
18. Статистична звітність що надана НБУ за 2022 рік URL: https://bank.gov.ua/files/stat/Insurance_intermediaries_2022-04-01.xlsx (дата звернення: 11.11.2024).

19. Статистична звітність що надана НБУ за 2021 рік URL: https://bank.gov.ua/files/stat/Insurance_intermediaries_2021-01-01.xlsx(дата звернення: 11.11.2024).
20. Страховий журнал «Forinsurer» підсумки страхової діяльності за 2019 рік URL: <https://forinsurer.com/files/file00647.pdf>(дата звернення: 11.11.2024).
21. Статистична звітність що надана НБУ за 2023 рік URL: https://bank.gov.ua/files/stat/Insurance_companies_2023-10-01.xlsx(дата звернення: 11.11.2024).
22. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: монографія В. М. Фурман.- К.КНЕУ, 2005. – 306 с. (дата звернення: 17.11.2024).
23. Страхове посередництво: теорія і практика: навчальний посібник В. Є. Бірюков, Ю. П. Єфімов, О. М. Залетов та ін., за ред. О. М. Залетова. К.: Міжнародна агенція «BeeZone», 2004. С. 84. (дата звернення: 17.11.2024).
24. Кнейслер О. В. Ринок перестрахування в Україні: теоретикометодологічні домінанти формування та пріоритети розвитку: монографія О. В. Кнейслер. К.: Центр учбової літератури, 2012. 416 с. (дата звернення: 17.11.2024).
25. Кнейслер О.В. Оптимальне поєднання форм і методів перестрахування [Електронний ресурс] О.В. Кнейслер Вісник Університету банківської справи НБУ України. 2012. № 1. Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VUbsNbU/2012_1/12_1_12.pdf(дата звернення: 19.11.2024).
26. Про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів і ведення державного реєстру страхових та перестрахових брокерів: положення Держфінпослуг №736 від 28.05.2004 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 19.11.2024).
27. Огляд кількості тсрахових компаній та страхових брокерів. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 19.11.2024).

28. Офіційний сайт Swiss Re Group URL: <https://www.swissre.com/> (дата звернення: 19.11.2024).
29. Офіційний сайт Minich Re URL: <https://www.munichre.com/en.html> (дата звернення: 19.11.2024).
30. Офіційний сайт Lloyd's URL: <https://www.lloyds.com/> (дата звернення: 19.11.2024).
31. Новина НБУ про впровадження директиви ЄС Solvency URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozpochinayetsya-implementatsiya-direktivi-yes-solvency-ii-schodo-platospromojnosti-strahovikiv> (дата звернення: 19.11.2024).
32. Проект Змін до Правил складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України URL: https://bank.gov.ua/admin_upload/s/article/New_indicators_regulatory_reporting_insurers_pr_06_2022.pdf?v=7 (дата звернення: 19.11.2024).
33. Шкурко В. Сектор перестрахування у фінансовій системі. *scientia rustuosa*, 2022, 143(3), С. 93–102. (дата звернення: 21.11.2024).
34. Шірінян Л. В., Шашенко О., Шірінян А. Економіко-правовий аналіз розміщення страхових резервів страхових компаній і перестрахування у нерезидентів. *Бізнес-Інформ*. 2019. №7. С. 250-260. (дата звернення: 21.11.2024).
35. Фисун І. В. Ярова Г. М. Перестрахування як ознака забезпечення фінансової стійкості страховиків. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2017. Вип. 7(1). С. 150-154 (дата звернення: 21.11.2024).
36. Фисун В. І., Ярова Г. М. *Страховання. навч. посіб.* К.: Центр учбової літератури, 2011. 232 с. (дата звернення: 21.11.2024).
37. Третяк К. В. Ринок перестрахування в Україні: формування та перспективи розвитку : дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». К. В. Третяк. К., 2016. 251 с. (дата звернення: 21.11.2024).

38. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf?v=7 (дата звернення: 22.11.2024).
39. Страховий ринок України. Підсумки 2022 воєнного року. URL: <https://forinsurer.com/news/23/04/03/42517> (дата звернення: 22.11.2024).
40. Страховий ринок України за 9 місяців 2023 року. URL: <https://forinsurer.com/files/file00748.pdf> (дата звернення: 22.11.2024).
41. Рудь І.Ю., Тарасенко В.О. Ринок перестраховування в Україні: сучасний стан та перспективи. Приазовський економічний вісник. Класичний приватний університет. Випуск 3(20), 2020.С.225-228 (дата звернення: 22.11.2024).
42. Nikolaieva A. The insurance services market in Ukraine: problems and determinants of development in the conditions of digitization of the economy. Економічний форум 2/2023. URL: http://eforum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/406/395 (дата звернення: 22.11.2024).
43. Trends In The Development Of The Ukrainian Insurance Market. URL: <http://tr.knute.edu.ua> (дата звернення: 22.11.2024).
44. Попович, Д., Біда, М., Закорко, К. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. Молодий вчений, 2023 (115), 110-114. (дата звернення: 27.11.2024).
45. Підсумки діяльності страхових компаній за 2020-2022 роки. URL: <https://forinsurer.com> (дата звернення: 27.11.2024).
46. Панченко О.І., Савченко Т.В. Проблеми та перспективи розвитку перестраховального ринку в Україні. URL: <https://fr.stu.cn.ua/tmppdf/18.pdf> (дата звернення: 27.11.2024).
47. Огляд небанківського фінансового сектору. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 27.11.2024).

48. Огляд страхового ринку України за 2023 рік. Insurance Top 1 (93) 2024.С. 20-26: URL: <https://forinsurer.com/files/file00735.pdf> (дата звернення: 27.11.2024).

49. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2023 року: Постанова Правління Національного банку України від 18.06.2018 р. №391. URL: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog> (дата звернення: 27.11.2024).

50. Зоря С.П. Перестрахування як ключова складова стабільного функціонування страхового ринку. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. 2016. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/185> (дата звернення: 27.11.2024).

51. Галицька Я.В. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку перестрахування в Україні. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». URL:http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/152.pdf (дата звернення: 27.11.2024).

52. Воронченко О.В., Харченко Ю. Ринок перестрахування в Україні: становлення, проблеми та перспективи розвитку. Ефективна економіка. 2017.№ 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5937> (дата звернення: 27.11.2024).

ДОДАТОК А

Звітність по операціях перестрахових брокерів за 2020-2022

	2020	2021	2022
ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ			
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховувальників у тис. грн.	30746,77509	260314,39774	69967,83439
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховувальників у тис. грн.	297,86765	0	0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестраховуванні, отриманих брокером від перестраховувальників у тис. грн.	0	0	0
Кількість договорів перестраховування, укладених брокером із перестраховиками-резидентами на користь перестраховувальників	166	909	202
ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ			
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховувальників у тис. грн.	1085131,10543	1084536,19456	379827,44251

Продовження таблиці Звітність по операціях перестрахових брокерів за
2020-2022

	2020	2021	2022
ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ			
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестрахування, укладеними брокером на користь перестраховувальників у тис. грн.	422519,12887	25974,71724	23489,39238
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестрахуванні, отримана брокером від перестраховувальників у тис. грн.	0	0	0
Кількість договорів перестрахування, укладених брокером із перестраховиками-нерезидентами на користь перестраховувальників у	244	200	70